

rationis, seu inronizationis, tractatusque & conspirationes omnes huc tenderent, ut Cardinales omnes inducerentur ad eiusmodi compromissum in eundem: quod esset vade absurdum, & contra mentem, & verba ipsius constitutionis. Quamobrem cum pro forma tam clarè Gregorius sanxerit, ut compromissum aliter fieri non possit, quam ab omnibus nemine dissentiente, adeo ut electio aliter celebrata, irrita sit eo ipso; non est nostrum hanc formam distinguere, & limitare, ut non procedat in compromisso cum mixtura serutinij aperti; quia in claris non sunt extenuanda, quæ scripta sunt, ut inquit Jo. Andr. in cap. Super specula, in fine, infra. Ne Cler. vel Mon. cum præsertim verbis admodum urgentibus, & geminis in ipsa constitutione prohibitorium sit Cardinalibus contra ipsam aliquid statuerè, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, vel alterare, ut dictum est supra num. 53. vers. Et eod. magis.

Quartus casus est in compromisso adjecta forma, ut compromissarij votis singulorum per se fecerim serutinium inquisitis, teneantur eum eligere, in quem major pars Collegij consenserit. Et hæc forma de jure communi valida erat, ut notat glos. in praalleg. cap. si cui, in ver. Præter de elect. in 6. & poterat fieri à duabus partibus Cardinalium, ut in puncto tenet Anton. de Rosell. tujus verba ad literam reculimus sup. n. 77. ver. Et ita hanc sententiam. Nam etsi haberet implicitam formam compromissi, & serutinij; tunc temporis in electione Papæ non habebant locum formæ, sed satis erat, ut duæ partes quoquo modo consentirent, ut sæpius repetitum est.

Verum hodiè stante constitutione Gregorij, qui formas præhincit, ejusmodi compromissum est profors invalidum, & fieri non potest nedum à duabus partibus Cardinalium, sed nec ab omnibus nemine dissentiente, ut fuisè ostensum est in præcedenti quæstione num. 56. & constat ex verbis glossæ in eod. cap. Si cui, in ver. Præter. (Sed nonne, inquit, nominatus à minori parte ex quo placuit omnibus ut ipse eligeretur, est nominatus ab omnibus? Unde & in electione Romani Pontificis servatur interdum hoc, quod nominatus à minori, quam à duabus partibus de consensu omnium, habeatur pro Romano Pontifice? Dic quod jura voluerunt certas formas servari, & licet omnes consentiant, si non servantur formæ, non tenet electio, Cardinales non arctantur, nec de facto servant formas, sed sufficit quod duæ partes consentiant.) Hæc ibi. Ergo ex mente glossæ cum hodiè Cardinales ardentur ad certas formas, si formæ non serventur, nulla est electio, licet omnes consentiant. Et idem voluit Abb. cons. 25. sub num. 4. lib. 2. dicens, ubi de necessitate non esset servanda forma, cap. Quia propter, possent electores convenire à principio, ut ille sit electus, in quem major pars conveniret partium comparatione minorum, quia propter primum consensum & conventionem omnes videntur consentire, sicut plerumque observant Cardinales in electione Papæ.

86 Quintus casus est in compromisso à Cardinalibus inito in aliquos de Collegio sub hac forma, ut compromissarij teneantur eligere nominatum à majori parte Collegij juxta textum in cap. Cum dilectus, §. Verum, infra eod. & hic modus etiam

possit Gregorianam Constitutionem sustineri potest, ut fuisè probavimus in quæstione præcedenti nu. 57. Sed cum in hac forma singulorum vota non sint scrutanda, sed sufficiat nominatio majoris partis Collegij etiam alijs non suffragantibus, & ita agatur de præjudicio singulorum in voce sua; non sufficiunt duæ partes, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente, ut probatur in prædicta decretali Cum dilectus, in ver. Vnanimiter. Ita post Jo. de Lignano declarat Anton. de Butt. in d. cap. Cum expediat, nu. 10. eod. tit. in 6. & citari patet ex his, quæ dicuntur in casu proxime sequenti.

87 Sextus casus est, cum Cardinales directè compromittunt in majorem partem Collegij, ita ut major pars Collegij eligere debet votis singulorum inquisitis, seu servata forma serutinij. Et hunc modum esse improbatum à Gregoriana constitutione etiam si fiat nemine dissentiente, abundè probavimus in quæstione prædicti num. 58. hic enim sextus casus coincidit per omnia cum quarto superius expresso; ac proinde regulari debet secundum illius determinationem.

88 Septimus & ultimus casus est, cum Cardinales directè & simpliciter nulla adjecta formâ compromittunt electionem in majorem partem Collegij. Quod compromissum de jure communi validum esse concors Canonitarum sententia est, ut plenè ostensum est in quæstione præcedenti à num. 31. usque ad num. 37. Et non improbatâ Gregoriana constitutione similiter latissimè probatum est à num. 60. usque ad num. 72.

89 Quinimo compromitti potest in majorem partem electionem partium comparatione minorum, ita ut si duo eligerent unum, duo alium, & tres alium, electus à tribus esset Papa. Sic probat textus hic, ubi primò constituitur regula, ut in Papam non sit aliquis assumendus, nisi duæ partes Cardinalium consentiant; ac deinde ponitur limitatio in illis verbis: nisi major concordia intervenierit, id est nisi omnes consentiant, ut electio fieri possit à paucioribus. Et ita tenet glos. in Clem. Ne Romani, in ver. Reprobamus, de elect. quæ à Doctoribus communiter approbatur. Cardin. hic nu. 10. in 10. & 11. quæst. Anchar. in cap. Si cui, sub nu. 3. de elect. lib. 6. Abb. cons. 25. nu. 4. lib. 2. & patet ex dictis in præcedenti quæstione nu. 36. 37. & 38.

90 Verum in hac forma tam de jure communi, quam ex prædicta constitutione duæ ex tribus partibus Cardinalium non sufficiunt, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente. Ratio est, quia hæc est pura & simplex forma compromissi, quod tam de jure communi ex decretali Quia propter, quam ex prædicta constitutione aliter fieri non potest, quam ab omnibus nemine dissentiente. Et cum adjunctam non habeat formam serutinij, & sic agatur de præjudicio singulorum in voce sua, consensus duarum non sufficit. Et ita etiam in fortioribus terminis juris communi, quando nulla forma erat præscripta in electione Papæ, determinat Compof. hic num. 6. ubi postquam docuit posse Cardinales inter se ordinare, ut valeat electio Rom. Pontificis à majori parte Collegij celebrata; mox subdit: Uno autem contradicente non potest quod possit compromitti, nec ordinatio ista fieri quia in re communi potior est cogitatio prohibentis,

1. Sabinus ff. comm. divid. Sequitur Joan. Andr. hic num. 14. dicens: Possunt Cardinales ex causa ordinare inter se, ut valeat electio facta à majori parte; & tunc electus à majori parte censetur electus ab omnibus; uno tamen contradicente non compromittetur secundum Compof. Guid. & Host. Idem expresse docuit Archid. in cap. fin. num. 2. ver. Sed si, ff. dicebas, 79. d. ff. & sequuntur alij, quos citavi supra num. 35.

Cogitavi tamen quia in dictis tam in hac, quam in præcedenti quæstione quod spectat ad Constitutionem Gregorij nihil adeo firmare, sed censio Beatissimum Romanum Pontificem esse consulendum, ad quem solum pertinet Constitutionem ipsam interpretari.

Quærent hic Doctores: An Papa possit sibi eligere successorem. Ego de hoc differui in cap. Accipimus, infra de pactis.

DE ELECTIONE.

Cap. Cum in cunctis.

S V M M A R I V M.

- 1 Ordines Minores non veniant sacrorum Ordinum appellatione, etiamsi ordines sacri exprimantur per dictionem universalem.
- 2 Ordines minores non requirunt aetatis maturitatem, nec literarum scientiam.
- 3 Large tamen dicitur sacri.
- 4 Aetas matura qua dicatur.
- 5 Vita in Prelato an sit scientia præferenda.
- 6 In promovendis ad sacros Ordines, dignitates, & officia Ecclesiastica requiritur aetatis maturitas, morum gravitas, & literarum scientia.
- 7 Episcopus in eminentiori gradu habere debet qualitates requisitas in inferioribus ordinibus, & ministris Ecclesiasticis.
- 8 Procepciones & preces publicæ Sede vacante à Capitulo indicende, ut bonum à Deo Pastorem valeant impetrare.
- 9 Argumentum à minori ad majus sumitur affirmative; à majori autem ad minus sumitur negative.
- 10 Episcopus præcepto divino tenetur pascere oves sibi commissas non tantum Verbi Dei prædicatione, & Sacramentorum administratione, sed etiam bonorum operum exemplo.
- 11 Criminosus ineligibilis est.
- 12 Vita integritas à puerilibus exordijs requiritur in assumendo ad dignitatem Episcopalem.
- 12 Episcopus debet esse natus de legitimo matrimonio.
- 13 Legitimus per subsequens matrimonium an sit eligibilis.
- 14 Papa potest dispensare cum promovendo ad episcopatum super aetate, & alijs qualitatibus hic præscriptis.
- 15 Aetas qua requiritur in promovendis ad dignitates, officia, & Ordines Ecclesiasticos, latissimè discutitur per duodecim quæstiones usque ad n. 37.
- 16 Aetas qua requiritur ad obtinendum Episcopatum, & superiores dignitates, & num. seq. usque ad num. 25.
- 17 Episcopatus dicitur summus beneficium

- 18 Annum legitimum sufficit attingisse in dignitatibus tam secularibus, quam Ecclesiasticis, excepto Episcopatu.
- 19 Annum legitimum debet esse completus in matrimonio tam spirituali, quam carnali.
- 20 Malitia in matrimonio spirituali non supplet aetatem sicut supplet in matrimonio carnali.
- 21 Annum trigessimus in Episcopatu cur debeat esse completus, cum in alijs dignitatibus sufficiat inchoatus, usque ad. 25.
- 22 Christus in trigesimo anno completo baptizatus est, & prædicavit: & resellitur contraria opinio gloss. Hugon. Archid. & Abb. n. 24.
- 23 Aetas triginta annorum perfecta.
- 24 Dicitio, quali, aliquando non importat diminutionem, sed excessum.
- 25 Aetas triginta annorum an requiratur in Sancta Rom. Ecclesia Cardinalibus de jure communi.
- 26 Et quid post Concilium Tridentinum.
- 27 Cardinalis Diacono creati potest in vigesimo secundo aetatis anno.
- 28 Papa in hunc aetate eligi potest.
- 29 Exceptiones à jure naturali, & divino provenientes non sunt sublata per decretal. Licet, de elect.
- 30 Actus suscipiens curam Pastorem necessarius requiritur ubi in corpus mysticum accipitur potestas.
- 31 Aetas qua requiratur ad dignitates seculares, quibus cura animarum incumbit, & Parochiales Ecclesias, & n. seq. usque ad n. 34.
- 32 Et quid si cura sit jurisdictionali.
- 33 Et quid si dignitas sit principalis in Collegiata Ecclesia.
- 34 Et quid in dignitatibus secularibus, vel personalibus, quibus cura animarum nulla fuisse, & n. seq. usque ad n. 51.
- 35 Intellectus §. Inferiora, infra eod.
- 36 Dispensatio dicitur vultus, & cur.
- 37 Aetas qua requiratur ad dignitates, & Personatus, quibus cura animarum non incumbit ex Concilio Tridentino, & n. seq.
- 38 Et quid si dignitati annexum sit beneficium Curatum perpetuum, & accessorie.
- 39 Aetas qua requiratur ad obtinendas dignitates non Curatas, quibus annexus est ordo Presbyteratus, & n. seq.
- 40 Abbatia, Decanatus, Præpositura, & Archipresbyteratus de jure requirunt ordinem Sacerdotalem.
- 41 Sacerdotium actus non requiritur ad obtinendas dignitates, quibus annexus est ordo Presbyteratus, sed factus est ut professus infra annum se faciat promoveri, & n. 65.
- 42 Dignitates non curatas, quibus annexus est ordo Presbyteratus, requirunt annum vigesimumquartum inchoatum.
- 43 Quod procedit si talis ordo sit annexus de jure specialiter.
- 44 Secus si de jure communi, qui tunc ex Concilio Tridentino sufficit annus vigesimus secundus completus.
- Et quæ sit ratio differentie, n. 46.
- 45 Præpositura præsertim commendari consueti carreat curam, & conventus, censetur dignitas comprehensa in cap. 12. §. Ad ceteras, c. 11. 24. & num. 111.
- 46 Nisi fuerit collata tanquam beneficium simplex.
- 47 Constitutio posterior tollit priorem, licet de ipsa

- mentionem non faciat, sed non tollit locorum specialium consuetudines, vel statuta.
- 48 Dignitates in Collegiata, quibus animarum cura nulla subest, requiritur annuum vigesimo secundum completum, etiam si sint prima. & n. seq.
- 49 Abbatia in Ecclesia Collegiata, cui nulla imminet cura nec penitentialis, nec jurisdictionalis, obtineri potest in vigesimo secundo anno absoluto. Aetatem viginti duorum annorum Concilium Tridentinum praefixit ad obtinendas Dignitates Curatas in Ecclesijs tam Cathedralibus, quam Collegiatis, ibid. & n. seq.
- 50 Et refellitur contraria declaratio tanquam apocripha.
- 51 Aetas legitima que dicitur ad Canonatus, Prebendas, & Portiones in Ecclesijs Cathedralibus, & n. seq. usque ad n. 78.
- 52 Quid de iure communi, late discutitur, usque ad num. 58.
- 53 Intellectus. Ex eo, de elect. lib. 6. & n. 56.
- 54 Intellectus cap. Si animus, de iudic. lib. 6. & num. 57.
- 55 Canonatus non requirit de substantia maturitatem consilij, & vocem in Capitulo.
- 58 Canonatus in Cathedrali an vigore consuendi conferri possit majori septenario propter certum ministerium illi annexum.
- 59 Canonatus habentes ordinem sacrum annexum requirunt ut provisorum in aetate ad talem ordinem requisita, & n. 63.
- 60 Alias provisio etiam facta ex causa permutationis est nulla.
- 61 Quod procedit sive ille sit annexus ordo Presbyteratus, sive Diaconatus, sive Subdiaconatus, contra opinionem Jo. Andr.
- 62 Item etas ordinis requiritur tempore data, nisi sit advocatura in genere.
- 63 Sed hodie obtinentes Dignitates, Canonatus, & Portiones, quibus ordines sacri sunt annexi, satis est ut sint in tali aetate, ut infra annum promoveri valeant.
- Sive ordines sint annexi certis Prebendis, sive incertis, n. 66.
- 64 Prebenda Sacerdotalis ab Ordinario conferri potest existente in vigesimo quarto etatis anno.
- 65 Ordinum annexio respectu aptitudinis non requirit aetatem ordinis tempore collationis contra opinionem Abbatis, sed respectu actus duntaxat. & n. seq.
- 66 Ordinum annexio duplex.
- 67 Beneficium ea lege fundatum ut conferri debeat Sacerdoti, seu constituto in ordine Sacerdotali, requirit ordinem Presbyteratus tempore collationis.
- 68 Prebenda Subdiaconalis hodie obtineri potest in vigesimo primo, Diaconalis in vigesimo secundo, Presbyteralis in vigesimo quarto anno inchoatis, contra opinionem quorundam recentiorum.
- 69 Prebenda Subdiaconalis conferri potest habenti viginti annos completos.
- 70 Prebenda & Portiones in Cathedrali Ecclesia ex Concilio Tridentino non habent absolute ordines sacros annexos: sed Episcopus cum consilio Capituli distribuere debet quibus quisque ordo annexus esse debeat.
- 71 Canonatus in Cathedrali Ecclesia conferri potest etiam non existenti in tali aetate, ut infra annum ad Subdiaconatum promoveri valeat, si

nondum facta sit ordinum distributio. & num. 74.

- 72 Canonatus conferri potest ante aetatem a iure, vel a Tridentino Concilio praescriptam, si in illius fundatione sit cautum.
- 73 Episcopus potest in erectione Canonatus in Cathedrali admittere conditionem ut infirmitur Clericus, licet decimum sextum aetatis annum non exegerit.
- 74 Canonatus noviter erectus in Cathedrali Ecclesia, cui nondum sacer ordo sit annexus, etiam hodie conferri potest in aetate a iure communi praescripta.
- 75 Canonici Penitentiarius debet esse Magister, vel Doctor, aut Licentius in Theologia, vel iure Canonico, & annorum quadraginta.
- 76 Et annus quadragesimus debet esse completus.
- 77 Defectus tamen aetatis non obstat ubi alias aptior pro loci qualitate non reperitur.
- 78 Aetas que requiritur ad Canonatus, & Prebendas in Collegiata Ecclesia, & num. seq. usque ad num. 87.
- 79 Quid de iure communi. Et quid regulam Cancellaria, n. 85.
- 80 Causa ab Apostolica Sede delegari possunt Canonici Cathedralium, non autem Collegiatarum Ecclesiarum.
- 82 Ordines sacri ex Concilio Tridentino annexi non debent Canonatibus, & Portionibus Collegiatarum Ecclesiarum, nec dignitatibus, & dimidijs portionibus, sed Canonatibus tantum & Portionibus Cathedralium, & n. 85.
- 83 Canonatus & Prebenda includitur appellatione beneficij, de quo loquitur Concilium Tridentinum in c. 6. sess. 13.
- 84 Canonici in Collegiata, ubi vigore statuti provisio ante realem possessionem tenentur expectare per biennium, & an obstat decretum c. 6. sess. 23.
- 86 Aetas que requiritur ad viculum beneficij, requiritur ad coadjutorium.
- 87 Aetas que requiritur ad obtinendas capellas, & beneficia simplicia de iure communi, & numeris seqq.
- 88 Et quid ex Concilio Tridentino.
- 89 Aetas que requiritur ad pensiones obtinendas, & n. seq. usque ad n. 107.
- 90 Quid si pensio assignetur pro vita sustentatione.
- 91 Quid si pro officio requirente maturitatem Consilij.
- 92 Et quid si pro servitio Ecclesiae impendenda.
- 93 Et quid si ex causa remuneracionis.
- 94 Pensiones super fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum hodie non reservantur, nisi prima Consuetudine inchoata.
- 95 Pensiones obtinentes ultra sexaginta ducatos auri de Camera ex Bulla Sixti V. tenentur habitum Clericalem & Tonsuram deferre, alias pensionibus sunt ipso iure privati.
- 96 Item tenentur dicere officium B. Marie Virginis ex Bulla Pij V.
- 97 Pensio hodie datur propter officium sicut beneficium.
- 98 Et minori septennio reservari non potest sine dispensatione Apostolica, & n. 100.
- 99 Pensio de iure communi est quid merè temporale, nihil habens spiritualitatis annexum, & reservari potest etiam infirmi.
- 100 Pensiones que hodie beneficij loco assignantur

- ut commodius quis sustentari valeat, vel ex causa resignacionis, seu pensionis, sunt quid spiritualitatis, seu spiritualitatis annexum.
- 101 Pensio non est verè & proprie beneficium Ecclesiasticum, nec venit beneficij appellatione. Declaratur, n. 104.
- 102 Aetas quatuordecim annorum a Concilio Tridentino praefixa ad obtinendum beneficium simplex, non requiritur in pensione.
- 103 Pensionarius quamvis Ecclesia non inserviat, tamen gaudet fore privilegio instar obtinentis beneficium.
- 104 Pensio venit appellatione beneficij in materia, in qua se redit ad jus communi, nec fecus in materia correctoria, & restringibili.
- 105 Pensio non comprehenditur in litteris ad beneficia, nisi de illa fiat mentio.
- 106 Beneficij appellatione ex hyllo Concilij Tridentini non venit pensio.
- 107 Aetas legitima que sit ad obtinendas dignitates regulares, & n. seq. usque ad n. 113.
- 108 Quid in Abbatia, & Prioratu Conventuali, cui cura animarum incumbit.
- 109 Et quid in dignitatibus non Conventualibus curam animarum habentibus.
- 110 Et quid si dignitatis cura animarum non imminuat.
- 111 Aetas viginti duorum annorum a Concilio Tridentino praefixa ad obtinendas dignitates, quibus animarum cura nulla subest, an habeat locum in dignitatibus regularibus.
- 112 Et quid in commenda monasteriorum, remissionem.
- 113 Abbatissa, vel Priorissa in qua aetate eligi possit, & n. seq. usque ad n. 124.
- 114 Et quid post Concilium Tridentinum.
- 115 Abbatissa eligi non potest ex alio monasterio, si in proprio sit Monachum annorum quadraginta aetatis, & octo professionis.
- 116 Si minus libera in est Monachibus aliam eligere in proprio monasterio, qua sit annorum triginta aetatis, & quinque professionis, nec tenentur quadragenariam eligere in alio monasterio.
- 117 Et quid si talis in proprio monasterio non reperitur, nec quadragenaria in alio eiusdem ordinis.
- 118 Abbatissa in nullo casu eligi potest qua trigessimum annum non expleverit, sed postulanda est a Sede Apostolica.
- 119 Abbatissa eligi debet que sit cetera magis idonea, si nulla sit in monasterio eam qualitatibus a Concilio requisita, & in provincia non sit aliud monasterium eiusdem ordinis.
- 120 Aetas provecitur requiritur in Abbatissa, quam in Abbate propter sexus imbecillitatem.
- 121 Dissolutam in Abbatissa non habet locum in Abbate.
- 122 Masculinum concipit femininum, sed non de converso.
- 123 Annus quadagesimus in Abbatissa an debeat esse completus.
- 124 Inquisitores haeretici pravitatis cuius aetatis esse debent.
- 125 Aetas major cur requiritur in Inquisitore, quam in Episcopo, qui tamen Inquisitor est.
- 126 Aetas legitima ad Monachatum qua sit.
- 127 Monachus dicitur beneficium simplex.
- 128 Monachus per professionem acquirit jus Collegij, & habet monasterium obligatum ad alimentum.
- 129 Mulier in professione regulari aetatis non supp. et.
- 130 Aetas que requiritur ad Ordines suscipiendos, & n. seq. usque ad n. 137. Quid in Ordine Episcopali.
- 131 Et quid in Ordine Presbyteratus, Diaconatus, & Subdiaconatus.
- 132 Et quid in minoribus Ordinibus, & prima Tonfura.
- 133 Aetas an sit computanda a tempore conceptionis, natiuitatis, vel baptismi.
- 134 Aetas quid sit.
- 135 Homo non dicitur qui est in utero.
- 136 Annus ubi requiritur completus, an sufficiat ultimam diem attingisse, an vero tempus currae de momento in momentum.
- 137 Scientia qualis requiritur ad dignitates & Ordines Ecclesiasticos, & n. seq. usque in fin.
- 138 Scientia alta eminent, alia mediocri, alia sufficienti.
- 139 Scientia potissimum estimanda est secundum qualitatem Ecclesiae, ad quam quis assumitur.
- 140 Scientia eminentis requiritur in promovendo ad dignitatem Episcopalem, & n. 143.
- 141 Episcopus habere debet notitiam scripturabiliter novi & veteris Testamenti.
- 142 Item habere debet scientiam iuris, cum secundum illud illud debeat iudicare.
- 143 Scientia competens in Episcopo toleratur ex causa, & dispensative.
- 144 Scientia iuris requiritur in Archiepiscopo, Praeposito, & alij habentibus jurisdictionem contentiosam. In alijs vero sufficit scientia secundum qualitatem usque vel beneficij.
- 145 Et quid ex Concilio Tridentino.
- 146 Monachi, & Eremitae potius egent contemplatione, quam scientia.
- 147 Scientia qualis requiritur in Abbate, & num. seq.
- 148 Abbas curam habet saltem fore penitentialis respectu Monachorum suorum.
- 149 Scientia qualis requiritur in Presbytero, & qualis in Diacono, & Subdiacono, n. 153. Et qualis in minoribus Ordinibus, & prima Tonfura, n. 154.
- 150 Liber Sacramentorum, id est, Missale.
- 151 Literati etiam doctes, & ex magna causa necessitatis promoversi non debent ad sacros Ordines, & n. seq.
- 152 Sed iam promoti conferri possunt Parochiales, quando literatiores inveniri nequeunt.

CUM IN CUNCTIS. Praescribit qualis esse debeat, qui in Episcopum eligitur. Punit scienter alium eligentes. Dicit quando vacent priora beneficia ipsius electi. Et qualis assumi debeat ad dignitatem, personatum, & beneficium curatum, & ponit penam contrafacientis. Et quomodo se assumptus debeat ad Ordines promoveri, & sub qua pena, quoad eas removens appellationem, & extendens eam ad praeterita. Potest dividi in duas partes principales secundum Jo. Andr. In prima ponitur duplex constitutio rationis. In secunda, constitutio ibi, praesentis. Ratio vero prima finalis est. Secunda impulsiva. Secunda ibi, ea propter. Constitutio vero habet tres principales partes. Prima usque ad 3. Insuper, facit duo. Primo enim ponit qualis esse debeat qui in Episcopum eligitur. Deinde quando vacent ejus beneficii.

neſicia, ibi cum autem. Secunda pars usque ad §. Clerici fridem duo facit. Primo ponit qualis debet assumi ad dignitatem, personatum, & beneficium curatum. Secundo, quomodo, & sub qua pena debent ad Ordines promoveri, removens appellationem a presentibus, & extendens ad praeterita, ibi, *ibidem autem*. Tertia pars etiam facit duo. Primo ponit penam peccantium in eligendo Episcopos. Secundo penam peccantium in electione inferiorum, ibi, *Episcopi autem*.

¶ Nota primo factorum Ordinum appellatione non venire Ordines minores, etiam si Ordines facti exprimentur per dictionem universalem. Nam hic dicitur in cunctis sacris Ordinibus requiri aetatis maturitatem; & tamen certum est huiusmodi maturitatem non exigi in Ordinibus minoribus, cum confiteri possint a septimo anno expleto. *cap. De iis 28. d. ff. cap. In singulis, 77. dist. Dixi in cap. Super inordinata a num. 19. usque in finem, infra de preben. Item hic dicitur in sacris Ordinibus requiri literarum scientiam, quae tamen non exigitur in promovendis ad minores Ordines, cum satis sit ut lingua Latina intelligatur, ut in decreto Concilii Tridentini, cap. 11. sess. 23. Large tamen minores Ordines dicuntur fieri, ut notat glos. in cap. 1. in ver. Clericum, de tempor. ordin. lib. 6.*

¶ Secundo nota aetatem maturam dici non tantum in triglesimo anno completo, sed etiam in decimo octavo incepto: nam in principio dicitur aetatis maturitatem requiri in cunctis sacris Ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs, & officijs, puta Decanatu & Archidiaconatu, ut explicat Innoc. Host. & Jo. Andr. & postea haec maturitas declaratur esse in Episcopo in triglesimo anno completo. In Ordinem autem Subdiaconatus, qui etiam inter sacros computatur, cap. A nobis, de arat. & qualis. cap. Miramur, de serv. non ordinan. cap. Ex eo, de elect. in 6. Concilium Trident. de Sacram. Ordin. sess. 23. cap. 2. ex iuris communis dispositione satis est attingere annum decimum octavum, ut in Clem. in de arat. & qualis. Item haec maturitas in inferioribus dignitatibus exemplificatur in vigesimo quinto inchoato, ut infra in §. Inferiora. Unde colligitur aetatem maturam dici secundum subjectam materiam. Ad hoc l. Cum filio in fine ff. De leg. 1. & l. Cum hic status §. sponsam ff. de donat. inter vir. & uxor. & cap. 1. 27. q. 1. & notat Archid. in cap. Conventor, & petre: 23. q. 8. & Dec. hic. nu. 4.

¶ Tertio nota ex ordine litera ibi: *gravitas morum, & literarum scientia*, in Praelato vitam esse praeposendam scientiae, quia, ut Bald. inquit nu. 13. vita facit hominem beatum, scientia infatum. Sed an hoc sit verum, scripsi plenè in eam te, de arat. & qualis.

¶ Quarto, nota tria requisita in promovendis ad sacros Ordines, & Ecclesiastica ministeria. Primum est aetatis maturitas: & de hoc plenissimè dicam infra per duodecim quaestiones. Secundum est morum gravitas, id est, ponderositas secundum Hostien. unum. 2. Nam & compositio corporis qualitate indicat mentis, §. ult. 4. 1. dist. cap. Conventientibus, 1. q. 7. Tertium est literarum scientia, & de hoc dic, ut infra in ultima quaestione.

¶ Quinto, nota ibi: *multo fortius*, qualitates requiritas in inferioribus Ordinibus, & ministerijs

Ecclesiasticis in eminentiori gradu desiderari in Episcopo. Et merito, quia ad curam altorum positus in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oportet converteri, ut dicitur in litera: *Vilissimus enim computandus est qui praecellit dignitate, nisi praecellat alios scientia, & sanctitate*, cap. Vilissimus, c. quasi: 1. cap. Conventientibus, 1. q. 7. & in Authen: de sanctiss. Epist. §. Damus. glos. hic in ver. Multo, & Innoc. in princ. in ver. in Episcopo. Quod si in quibuslibet Ecclesiae gradibus prudenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum nihilque praeposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiae Domini status & ordo nunciat, si quod requiritur in corpore non invenitur in capite, ut legitur in cap. 1. sess. 24. Concilii Trident. ubi propterea statuitur, ut cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes ac preces publice, privatimque habeantur, atque a Capitulo per civitatem & diocesim modicatur, quibus Clerus populisque bonum a Deo Pastorem valeat impetrare.

¶ Sexto, nota in eodem ver. *Multo fortius*, argumentum a minori ad maius sumi affirmativè, videlicet si id, de quo minus videtur inesse, inest: Ergo & id, de quo magis, ut hic, & cap. Si in loco, 18. dist. cap. De inducis, 3. quasi. 3. cap. Si officia, 59. dist. nota. cap. Cum per bellam, 34. q. 2. cap. Non estimemus, 13. quasi. 2. & cap. Ex parte, 1. tertio, de decim. Sed a maiori ad minus formatur negativè, id est, si id, de quo magis videtur inesse, non inest: ergo nec id, de quo minus, ut cap. Si Paulus, 32. quasi. 5. cap. Si ergo 8. quasi. 1. cap. Imitare, 6. quasi. 1. & cap. Quilibet, 40. dist. nota. & hic notat glos. in ver. Multo fortius, & Hostien. num. 4. vers. Et est hic argumentum. Ad utrumque membrum est textus in l. Relegatorum, §. Solet, ff. De inveniendi; & releg. ibi. (Est enim perquam ridiculum eum, qui minoribus poenae causa prohibitus sit, ad majores aspirare, maioribus tamen prohibitus minores petere non prohibetur.)

¶ Septimo, nota in ver. *Ex propter*, quatuor requisita, quae debent inquiri in eligendo ad dignitatem Episcopalem, de quibus etiam habetur in decreto Concilii Tridentini, cap. 1. sess. 7. ubi innovatur haec decretalis, & in cap. 2. sess. 22. & in cap. 1. sess. 24. Primum est aetatis annorum triginta, & de hoc plenè dicam infra in 1. quasi. principalis.

¶ Secundum est vita commendabilis: irreprehensibilis enim esse convenit, quos praeselle necesse est corrigendis, cap. In Sacerdotibus, 61. dist. Et Episcopus praecepto divino tenetur oves suas pascere non tantum Verbi Dei praedicatione, & Sacramentorum administratione, sed etiam bonorum operum exemplo, ut habetur in decreto Concilii Tridentini, cap. 1. sess. 23. Vita enim est veluti quoddam praedicationis genus, ut in cap. 1. circa prim. sess. 25. Unde integritas praesidentum dicitur esse salus subditorum, in cap. 1. sess. 6. Ad hoc, Magna, vers. Praeterea, de voto. Itaq; criminosis ineligibilis est cap. 1. sup. tit. proximo. Jo. Andr. hic nu. 7. in ver. Ut ita, Imò nec sufficit vitae integritas tempore electionis; sed, ut ait Hormidas Papa, in d. cap. In Sacer.

¶ Tertium est aetatis annorum triginta, & de hoc plenè dicam infra in 1. quasi. principalis.

¶ *certitudine*, 61. dist. longa debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesiae, concordat cap. Primum, 28. dist. & Concilium Tridentinum, in cap. 1. vers. Considerans itaque, sess. 6. ibi. (Ad Ecclesiarum regimen, omnis quippe Angelicus humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis aetas a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinae stipendia Ecclesiasticae laudabiliter acta testimonium praebet, secundum venerabiles Beatorum Patrum sanctiones, assumantur.)

¶ Tertium requisitum est literarum scientia, de quo dicitur infra in ultima quaestione.

¶ Quartum, & ultimum est, ut promovendus sit de legitimo matrimonio natus. Et pondera haec litteram, quae non requirit simpliciter ut sit legitimus, sed etiam ut sit natus de legitimo matrimonio & sic ut matrimonium praecedat natiuitatem. Unde videtur posse inferri ut legitimatus per subsequens matrimonium sit ineligibilis. Et hoc in fortioribus terminis videtur sentire Bald. hic num. 11. Ait enim, Sed quid si fuit conceptus ex concubina, & antequam nasceretur, fuit cum ea contractum matrimonium? Dic quod peccatum originale est in femine.

¶ Sed contrarium determinat, glos. in cap. Innovat, in ver. Conjugata a infra eod. quia matrimonium sequens omnia praecedentia purgat, & eam glos. sam dicit communem Compoll. hic, num. 8. in ver. Legitima, & sequuntur Covarr. de sponsal. part. 2. cap. 8. §. 2. nu. 24. Duenn. regul. 350. ampli. §. & passim alii.

¶ Octavo nota ibi, *ea propter*. Summum Pontificem posse pro necessitate temporis dispensare, cum promovendo in Episcopum super qualitatibus hic praescriptis, ut per Abbat. in 4. notab. Ad idem text. in cap. Innovat infra eodem. Unde ut hic refert Jo. Andr. num. 4. in ver. Quibusdam. Joannes Episcopus Gratianopolitanus avunculus Comitissae Sabaudae propter nobilitatem suam, & amicorum potentiam, in 18. anno electus fuit tempore schismatis Alexandri III. & Frederici.

¶ Expeditis notabilibus, quia inter qualitates requiritas in promovendis ad dignitates, officia, & ordines Ecclesiasticos, primo loco hic commemoratur aetatis maturitas. Inquirendum est generaliter, quae aetas in singulis exigatur, tam ex iuris communis dispositione, quam ex decretis Concilii Tridentini.

¶ QUARTO igitur primo, & principaliter, quae aetas requiratur ad obtinendum Episcopatum?

¶ Hoc loco sub nomine Episcopatus comprehendimus etiam superiores dignitates, nempe Archiepiscopatus, & Patriarchatus: ordo enim Episcoporum quadripertitus est, cap. Cleros, 2. 1. dist. Namque in 2. sentent. dist. 24. de quadripert. ut d. h. dist. Et de Episcopo & superioribus dignitatibus, hanc qualificationem firmat Gem. in cap. de eo tempore col. 3. in gl. ponit de refer. in §. ubi Episcopatum superiorem beneficium appellat; & in summum beneficium Host. in cap. Super inordinata num. 9. vers. Aliud faculare summum, infra de preben. per cap. Quorum vices, 68. dist.

¶ patum requiri annum triglesimum completum, ut hic est catus. Et est speciale in Episcopo, ut non sufficiat annus esse inchoatum, secundum glossam Innoc. & Host. omnes in ver. Exegerit. Idem notat glos. in cap. Ad nostram, in ver. Ante consummationem; infra de regular. in inferioribus enim dignitatibus sufficit annus legitimus attingisse, ut infra in §. Inferiora: ibi, nisi quis iam vigesimum quintum aetatis annum attingerit. Item aliquid in secularibus dignitatibus, ut l. Ad rempublicam, ff. De muner. & honor. Nec contrarium sentit glos. in cap. Vno, in ver. Compleverit, de arat. & quatuor. lib. 6. licet eam in alium sensum incaute detorserint moderni Collectores, hic n. 16. Nam cum textus ibi indulget Episcopis, ut dispensare possint ad dignitates, & personatus curam animarum non habentes cum his, qui vigesimum annum compleverint; glossa dicit, non sufficit attingere, sicut in Episcopo. Quae verba non important, ut in Episcopo sufficit attingere, imò important oppositum, & sensus est, non sufficit attingere, sicut non sufficit in Episcopo. Quod inde apparet manifestè, quia glossa allegat hanc decretalem, quae requirit annum triglesimum expletum. Item allegat duo alia similia, in quibus non sufficit annus attingisse, videlicet in Abbatilla, ut in cap. Indemnitatibus, primo responsio, de elect. lib. 6. & in iudice delegato, ut in cap. Cum vigesimum infra de v. de leg. Itaque ad obtinendam dignitatem Episcopalem, oportet annum triglesimum explevisse, ut hic patet; nec glossa, nec quilibet alius discrepat. Et hodie similiter est expressum in constitutione Gregorii XIV. quae incipit: *Onus Apostolicae servitutis*, edita diebus Martii, 1591. §. 9. ibi, *annum triglesimum iam explevisse*, in Bullar. tomo secundo, pag. 691. Et in hoc pari passu ambulat matrimonium spirituale, quod contrahitur inter Episcopum, & Ecclesiam, ut in cap. 2. de translat. Episc. & matrimonium carnale, in quo si idem non sufficit annus inchoatus, ut in c. Continebatur, & cap. Arrestationes, infra de spons. impuber. In hoc tamen differunt, quod in matrimonio carnali malitia supplicet aetatem, cap. De illis, il secundo, & cap. fin. ead. tit. Secus in matrimonio spirituali, gl. in Clem. 2. in ver. aetate, & ibi. Imola, num. 5. de regular. gl. unica, & Abb. in cap. Postulasti, num. 3. ead. tit.

¶ Quod si quaeras, cur hic canon praescribit triglesimum annum completum ad obtinendam dignitatem Episcopalem, cum in aliis dignitatibus tam Ecclesiasticis, quam secularibus sufficiat annus inchoatus, ut dictum est: glossa praedicta allegat in cap. unico, in ver. Compleverit, de arat. & qualis. lib. 6. dicit ista verba esse illa, de quibus dicit lex, Non omnium, quae a Principibus fiunt, ratio reddi potest. l. Non omnium, ff. De legib. Nam sicut dixit, de triginta, ita potuisset dicere de ceteriori, vel ulteriori tempore, sicut Imperator in Authen. de sanctiss. Episc. §. Presbyterum. Ad hoc praerixit aetatem annorum, 35. Idem notat glossa in Clem. Ne in agro, §. Caterum, in ver. Viglesimum annum peregerit, de statu Monach. Sed melius Host. hic num. 5. in ver. Exegerit, hoc ideo factum putat, quia Salvator nollet, cuius Vicarius est Episcopus, cap. Mulier, il secundo, 3. quasi. 1. cap. in novo, 2. 1. dist. in

¶ Et ita intelligendo dicendum est ad Episcopatum, Prosp. Fagh. in 2. part. primi Decretal.

- Concillii Tridentini, & latius dicam, infra num. 42. Unde quatenus etiam Concilium, in d. cap. 12. §. *Ad cetera*, nil novi statuerit quoad illas dignitates, quibus de iure annexum est ordo Presbyteratus, de quo mox dicitur; adhuc tamen non requiritur etas viginti quinque annorum, ut putat Garzias, sed satis esset attingere annum vigesimum quartum, quia sic posset provi- sus infra annum ad Sacerdotium promoveri. Neque verò huic considerationi adverteretur decretum Concilii, in d. cap. 12. §. *Neminem etiam deinceps*, sess. 24. Quoniam loquitur alternative ibi, eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali etate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum incurrere valeat, & sic non requirit præcisè sit ad constitutus in ordine requisitus; quin potius admittit, ut promoveri possit infra annum, hoc enim est tempus statutum a iure, & à Tridentina Synodo, ut in d. Clem. VIII, & in d. cap. 4.
- 43 Deinde considera duobus modis Dignitates habere posse ordinem Presbyteratus annexum. Primo de iure speciali, id est ex privilegio fundatione statuto, vel consuetudine, ut notat gl. in cap. *Sic eo tempore in ver. Etatem de rescriptis in 6.* Et hoc casu verum est ad obtinendam dignitatem, cui sit annexus ordo Presbyteratus, non sufficere etatem viginti duorum annorum præscriptam, in d. §. *Ad cetera*, sed oportere ut provi- sus sit in etate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari; & sic in vigesimo quarto inchoato, iuxta d. Clem. VIII, & d. c. 4. sess. 22.
- 44 Secundo dignitas habere potest ordinem Presbyteratus annexum de iure communi, ut in quatuor dignitatibus expressis, in d. c. 1. de etate, & qualitate. Et hoc casu arbitror veram non esse prædictam limitationem, sed sufficere etatem viginti duorum annorum, & Concilium in d. §. *Ad cetera*, hac in parte fuisse iuris communis dispositionem, ut scripsi plenius, in d. cap. 1. in 1. notab. Ideoque quamvis Abbatia non Curata de iure habeat annexum ordinem Presbyteratus, ut in eod. cap. 1. tamen sacra Congregatio declaravit ad eam obtinendam satis esse vigesimum secundum annum explevisse, ut patebit infra, num. 49. Et similiter quamvis & præpositura habeat huiusmodi ordinem Presbyteratus annexum, ut habetur in eod. cap. 1. ibi, *Præpositus*, tamen cum fuerit dubitatum, an præpositura præferim commendari consueti habeat cura, atque conventu, censetur nihilominus Dignitas, ita ut in eius Commendatario requiratur etas, de qua in Concilio Tridentino, cap. 12. sess. 25. sacra Congregatio, die 9. Iulii 1577. censuit esse dignitatem comprehensam, d. cap. 12. quia eum irregularis, est saltem habitu cum præmi- nentia, licet postea die 20. Septembris, 1577. ostensa quadam decisione Rotæ, quæ deciderat contrarium, dixerit videndas collationes, quas Papa fecerat de istis præposituris; quia si contulerit tamquam beneficia simplicia, clarum est non comprehendi appellatione dignitatum. Itaque quatenus esset dignitas sacra Congregatio habuit pro constanti sufficere etatem viginti duorum annorum à Concilio præscriptam.
- 47 Quod si inquiras, cur Concilium, in d. cap. 12. §. *Ad cetera*, sess. 24. nil novi statuerit quoad di-

gnitates habentes ordinem Presbyteratus annexum de iure speciali; sed quoad illas tantum, quibus Presbyteratus est annexus de iure communi: Patet solutio ex textu, in cap. 1. de conscrip. lib. 6. quia scilicet legislator (qui omnia iura in serinio pectoris sui censetur habere) constitutionem condendo posteriorem, intelligit priorem revocare, quam vis de ipsa mentionem non faciat. At verò locorum specialium consuetudines, & statuta cum sint facti, & in facto consistant, potest probabiliter ignorare, ideoque per constitutionem à se noviter editam, nisi expresse caveatur in ipsa, non intelligitur ipsis in aliquo derogare. Præsertim verò, quia mos Concilii est, ubi voluit privilegia statuta vel consuetudines tollere, id disertis verbis exprimere. Ad hoc, 2. vers. *Vnde si circa, infra, de transi. & c. ad audientiam, de decim.*

- 48 Successive QUERO, quid de dignitatibus non curatis in Collegiatis Ecclesiis.
- Respondeo ad obtinendas dignitates, quibus animarum cura nulla subest, in Ecclesiis Collegiatis oportere vigesimum secundum annum complevisse, quia decretum Concilii Tridentini, in d. cap. 12. §. *Ad cetera*, sess. 24. disponit de dignitatibus tam in Ecclesiis Cathedralibus, quam Collegiatis, ut patet cum ex initio illius decreti ibi, (Cum dignitates in Ecclesiis præsertim Cathedralibus.) Dicitur enim illa præferim, cum sit implicativa, utique implicat idem in Collegiatis, easque includit. Tum ponderando dictionem universalem, *quasumque, & ad cetera*, & hunc intellectum probavit sacra Congregatio Concilii; censuit enim d. §. *Ad cetera*, dispen- satione de dignitatibus, tam in Ecclesiis Cardinalibus, quam Collegiatis.
- 49 Et in specie cum fuisset dubitatum an sufficeret etas viginti duorum annorum ad obtinendam Abbatiam in Ecclesia Collegiata, cui nulla imminet cura animarum, nec jurisdictionalis, nec penitentialis, nec habet administrationem bonorum Ecclesie, sed tantum stallum in Choro, & vocem in Capitulo: sacra Congregatio censuit sufficere etatem annorum viginti duorum ad obtinendas quasumque dignitates, etiam si sint primæ, dummodo non habeant curam animarum, quia verba Concilii, c. 12. sess. 24. satis clara sunt.
- 50 Et cavendum est ab Emanuele Rodrig. qui tom. 1. quest. regular. quest. 11. art. 2. testatur se scribere secundum quamdam declarationem Sacre Congregationis quemdam ætatis sexdecim annorum fuisse admissum ad Dignitatem in Ecclesia Collegiata in diocesi Burgen. Declaraverunt enim, inquit, Illustissimi Cardinales, quod Concilium Tridentinum requiritur vigesimum secundum ætatis annum ad huiusmodi admisionem, loquitur de Dignitatibus, & Canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium, non autem Collegiatarum, ut patet ex littera eiusdem Concilii. Et probat Quintil. Mandos. conf. 20. Et idem reperit ipse Rodrig. in addit. ad Bullam Commissionis, num. 4. subdens virtute huius declarationis D. Christophorum Velam Archiepiscopum Burgen. contulisse dignitatem Scholasticæ Collegiatae Ecclesie de Anguillar. de Campo cuidam Scholari, qui habebat majorem etatem septemdecim annorum, & cum litigaretur super

super hoc, fuisse iudicatum collationem esse canonicam, & juridicam. Cavendum est, inquam, ab ipso, quia declaratio huiusmodi vera est, quoad Canonicatus Collegiatarum Ecclesiarum duntaxat, de quibus Concilium non disposuit, in d. §. *Ad cetera*, non autem de dignitatibus. Et sicut prædictus auctor fallitur in intellectu Concilii, existimans dictum §. *Ad cetera*, loqui etiam de Canonicatibus, cum tamen non loquatur nisi de Dignitatibus, ut patet ex littera, eodem modo fallitur, quoad declarationem sacre Congregationis, quæ quoad dignitates apocrypha est. Et Mandos. quem allegat dicto conf. 20. non loquitur de Dignitate, sed de Canonicatu in Collegiata Ecclesia.

Præterquam quod si Concilium in d. §. *Ad cetera*, non disposuisset de Dignitatibus in Ecclesiis Collegiatis, hac casu tanquam omnis remansisset in dispositione iuris communis. *Commodissime ff. De liber. & posthum. De iure communi* autem ad obtinendas quasumque dignitates, vel personatus, etiam si curam non habeant animarum, requiritur etas non quatuordecim, sed viginti quinque annorum, ut dictum est supra, num. 34. ex sententia Compostellani, quæ verior, & crebrior est; & sic proætor etas hodie requireretur in Dignitatibus, seu Personatibus non curatis Ecclesiæ Collegiatae, quam in dignitatibus, & Personatibus in Cathedrali Ecclesia, in quibus ex Concilio sufficit annus vigesimus secundus expletus. Quod esset absurdum, arg. cap. *Requisisti, de testam.*

- 51 Quod, principaliter QUERO, quæ dicatur etas legitima ad Canonicatus, & præbendas, vel portiones in Cathedralibus Ecclesiis.
- 52 De iure communi maxima est dissensio inter Doctores. Et glossa Bernardi, in cap. *Super inordinata, in ver. etatem infra de præben.* adeo invul- sare loquitur, ut à Doctoribus pro utraque parte allegetur. Nam Jo. Andr. in cap. *Sic eo tempore, in gl. penult. de rescriptis in 6.* illam allegat pro opinione, quod sufficiat annus septimus completus, Abbas verò in eadem decretali, *super inordinata, num. 6.* eandem glossam adducit pro opinione, quod requiratur etas quatuordecim annorum, ut ibi dixi, num. 1. Itaque in hoc articulo duæ sunt opiniones. Prima opinio est glossæ Jo. Andr. in d. cap. *Sic eo tempore, in ver. etatem*, quæ tenet septennem, & majorem septennio posse obtinere Canonicatum, & Præbendam in Cathedrali Ecclesia. Et hanc opinionem servavit Curia usque ad tempora Papæ Joannis, ut testatur Collectar. in d. cap. *Super inordinata, num. 1.* Et pro ea videtur textus, in cap. *Ex eo, de elect. lib. 6.* ubi Canonicus impubes fuit provi- sus de Canonicatu in Cathedrali, & ibi gl. in ver. *In tua Ecclesia.* Nota, inquit, quod minor quatuordecim annis dicitur idoneus ad beneficium etiam ad Canonicatum Cathedralis Ecclesie, & per illum textum opinionem Jo. Andr. esse ve- riorem dicit Cardin. in d. cap. *Super inordinata, num. 10. vers. Secundo casu, & communiorem, & veram Anton. de Butr. in d. cap. Sic eo tempore, num. 15. de rescriptis in 6.* Item prædictam glossam Joan. Andr. dicit esse tenendam Jo. Calder. in eod. cap. *Sic eo tempore; & sic servatur secundum eum. Idem tenet ibi Paul. de Eleazar, quos referret, & sequitur ibidem Gemin. col. ultima, vers.*

Si queritur de præbenda, & Canonici simul, ubi etiam pro hac parte allegat Joannem de Lignano. Pro eadem opinione allegatur, cap. Stannam, de iudic. lib. 6. quod decidit minorem quatuordecim annis non posse per scriptum agere in causis beneficialibus, sed per Procuratorem; & sic supponit minorem posse obtinere beneficium Ecclesiasticum.

Ac demum pro hac parte adducitur textus, in d. c. *Sic eo tempore, de rescriptis in 6.* qui cum indistin- ctè loquatur de beneficio, ad quod litteræ imper- trantur ante etatem legitimam, utique videtur includere etiam Canonicatus Ecclesie Cathedralis, cap. *penult. de verbis significatis.* Nec obstat quod in Canonicis requiratur maturitas consilii, arg. c. *Statutum, de rescriptis in 6.* Nam, & Paulus respondet, maturitas consilii, & vox in Capitulo non est de substantia Canonicatus. Quod patet ex eo, quod si hæc essent de substantia Canonicati, minor decem & octo annis non posset esse Canonicus, cum non possit ad Subdiaconatus ordinem promoveri, ut in Clem. *Generalium, de etate, & qualitate.* & ille, qui non est in Sacris, vocem in Capitulo non habeat, ut in Clem. VIII, eod. tit.

Verum Host. in d. cap. *Super inordinata, num. 9. vers. Aliud saculare simplex, de præben.* pluribus evincit contrariam opinionem, concludens Canonicatum, & Præbendam in Cathedrali Ecclesia obtineri non posse ante decimum quartum annum; & hanc partem sequitur ibidem Henric. Boich. vers. *Aut quarum simplicibus.* Archid. in d. cap. *Ex eo de elect. lib. 6.* & Guillelm. de Monte Laud. in Clem. *fin. de etate, & qualitate.*

Et probatur optime non cavillando litteram in eod. cap. *Super inordinata*, ubi pueri dicuntur inhabiles ad beneficia in Ecclesiis obtinendas; & sic ad præbendas in Ecclesiis Cathedralibus. Pueri autem dicuntur à septimo anno usque ad decimum quartum, cap. *Pueri, 2. 2. 9. §. ut bene per Host. Collectar. & Abb.*

Ad hæc iura præsumunt Canonicos Cathedralium esse peritos, cum eis committi possint causæ à Sede Apostolica, vel ejus Legato, ut in d. c. *Statutum, de rescriptis in 6.* & consequenter supponunt eos esse majores annis quatuordecim. Ad hoc cap. *Cum vigesimum, infra de offic. deleg. Rursus Canonici ponuntur propter maturitatem consilii, cap. Novit, infra de his que fi. à Prel.* Ergo pueri non sunt ad hoc idonei, cum discretionem careant, cap. *Chim virum, infra de regular. & cap. Ex eo, in princ. de elect. lib. 6.* cum concordant de quibus ibi per gloss. in ver. *Discretionis.*

Nec obstat, d. cap. *Ex eo.* Quoniam, ut responderet Archid. ille textus loquitur, quando ex dispensatione Papæ iuxta minori provi- sus, vel scri- ptum ex certa scientia pro minori quatuordecim annis. Nec dicatur cum Cardinali, & Gemin. loci citati hoc esse divinare. Quia respondeo, ut dixi, in d. cap. *Super inordinata, num. 10. de præben.*

Præterea si ego dico Canonicum illum fuisse promotum dispensativè, tu dicis me divinare. Et si tu dicis eum fuisse promotum de iure communi; ego similiter dico intellectum tuum esse divinativum, cum hoc ex littera nullibi deprehendatur. Unde glossa in figuraione casus agno-

scens hanc provisionem inerrandem dicit: In Ecclesia illa erat Canonici impubes de iure communi, vel dispensative: Ergo in eo textu pro neutra opinione consilium potest efficax fundamentum, quia simpliciter ibi recitatur factum, nec aperitur quo iure impubes Canonatum obtinuerit.

57 Ruelius non obstat text. in d. cap. Si annum, de iudic. in 6. Quia secundum Archid. loquitur in eo, qui alias fuerit legitime provissus, & ita ex dispositione Papae. Vel certe loquitur de aliis Ecclesiis inferioribus Cathedralibus. Vel denique non habet locum argumentum a contrario sensu, ubi iuris contrarietas reperitur, cap. Significasti, infra de foro compet. secundum Guillelm. de Monte Laud. & Henric. Boich. loci citatis. Denum non obstat textus, in d. cap. Si eo tempore, de refer. lib. 6. Quoniam secundum Archid. dicit impetrantem habuisse tempore datae sufficientem aetatem ad beneficium sine cura, sed non dicit quantumquam.

Et tenendo hanc opinionem, quae de iure veteri videtur, & quam etiam servat Curia, ut de suo tempore testatur, in d. c. Superordinata, Card. in 7. & Abb. num. 12. Eam limitabis, Primo, ut non procedat si consuetudo Ecclesiae habeat, ut maior septennio obtinere possit Canonatum cum praebenda propter certum ministerium illi annexum, puta deferendi candelabra, vel quid simile: tunc enim impubes utique poterit esse Canonici, sed eius vox erit in suspensio usque ad aetatem legitimam. Et in hoc casu potest intelligi textus, in d. cap. Ex eo de elec. in 6. & in d. cap. Si annum, de iudic. eod. lib. secundum Host. in d. cap. Superordinata, quem refert, & sequitur Gemin. in d. cap. Si eo tempore, col. ultima circa princ. vers. Si quaritur de praebenda, & Canoniam simul. Sed de hac limitatione non immerito dubitari potest propter decretum Concilii Tridentini, in c. 6. in princ. sess. 23. & cap. 12. §. In omnibus vero, sess. 24. ut patebit ex dicendis, infra num. 88.

59 Deinde eandem opinionem limitabis, ut locum non habeat in Canonici, & Praebendis habentibus Ordinem sacrum annexum ex privilegio, consuetudine, vel statuto, aut alio modo, quia tunc oportet provissum esse in tali aetate constitutum, qualem requirit ordo Canonici annexus, ut probatur in c. Et eius provideri, de praeb. lib. 6. & notat glo. in d. c. Si eo tempore, in ver. Aetatem, vers. Et hac vera intelligo, de refer. eod. lib. quam ibi sequitur Gemin. col. 3. in fine, vers. Aut non sunt dignitates, sed beneficia inferiora, Franc. num. 10. & alii communiter. Idem tenet gloss. in c. Cum in illis, in ver. Provideri, de praeb. in 6. & Guliel. de Monte Laud. in Clem. fin. de ar. & qual. qui ad hoc allegat c. Significatum, infra de praeb. Rebut. in praei. benefic. tit. Requisita ad collationem, num. 33. & in refer. c. Extirpanda, §. Qui vero, in 2. notat ab. de praeb. Nota decis. 1. num. 3. de praeb. in nov. alias provisio etiam facta ex causa permutationis nulla est. Put. decis. 371. & 378. lib. 1. Modus decis. 7. de concess. praeb. Tanis decis. 58. & 59. Idque non solum vendicat sibi locum in beneficiis habentibus annexum ordinem Presbyteratus, sed etiam in habentibus annexum Diaconatum, vel Subdiaconatum. In omnibus enim requiritur aetas ad huiusmodi ordinem re-

quisita, cum nulla appareat ratio diversitatis. Et quamvis praedicta decretalis sit, cui, ex preteritis de ordine Sacerdotali; id tamen non fecit taxationis gratia, sed per modum exempli, quod dispositionem non restringit, l. Damni infecti, la secunda, ff. De damno infect. & ita post Archid. Calder. Joan. de Lignano, Imol. & Gemin. concludit Philipp. Franc. in d. c. Et cui, num. 14. & ibi etiam Prob. ad Monac. nu. 1. Lambert. de iure patr. 1. par. 2. lib. qu. 17. art. 27. num. 8. qui alios refert, testaturque hoc tenere omnes Doctores in d. c. Et cui, & Petr. de Greg. de benef. c. 37. nam. 2. dicens in his aetatem ordinum requiri tempore datae impetrationis, nisi sit ad vacatura (intellige in genere) quia tunc sufficit tempore vacationis beneficij, ut in d. c. Et cui, & ibi Gemin. quem sequitur Felin. in cap. Eamte, num. 18. de refer. Licet Joan. Andr. in d. cap. Si cui, distinxerit an beneficium sit annexum ordo Presbyteratus, an vero inferiores ordines; ut in primo casu requiratur aetas ordini Sacerdotali praescripta tempore impetrationis; & ad hunc casum restringit textum in d. c. Et cui. In secundo autem casu beneficium conferre possit etiam non habenti aetate in ordine requisitam; Eeum seq. Rom. cons. 32. §. n. 1. & Dec. hic num. 21.

63 Sed tu adverte, quia etsi Doctores tam antiqui, quam moderni videantur crebrius calculo adhaerere primae opinioni; hodie tamen in beneficiis tam Presbyteralibus, quam Diaconalibus, & Subdiaconalibus servari debet dispositio Concilii Tridentini in c. 4. sess. 22. Quod innovando Clem. VII. de ar. & qual. eique adjiciendo decernit, ut illi qui dignitates, praebendas, portiones, ac quae liber alia beneficia in Cathedrali, vel Collegiata seculari, vel regulari Ecclesia obtinent, aut in posterum obtinebant, quibus onera varia sunt annexa, videlicet ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolam dicant, seu cantent, & c. teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum ordinis suscipere requisiti, & c. Nec aliis in posterum fiat provisio nisi iis, qui iam aetatem, & caeteras habilitates integre habere dignoscantur, aliter irrita sit provisio. Quo loco est animadvertione dignum, quod dicta Clem. VII. §. Illi vero, loquitur de beneficiis, quibus certi ordines sunt annexi, nec exprimit quos. Et Concilium Tridentinum quasi explicans decretum Viennensis Concilii, loquitur de beneficiis, quibus annexa sunt onera dicendi Missas, Evangelium, vel Epistolam, & sic de beneficiis, quibus annexi sunt ordines Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus. His enim praedicta onera incumbunt, ut in cap. Per ledum, 2. §. dist.

Rursus in dicta Clem. Obtrinentes beneficia huiusmodi non obligantur ita clare, & praecise ad ordines suscipiendos, sed tantummodo quando non promoventur, carent voce in Capitulo, eisque subtrahitur pars dimidia distributionum. At vero Concilium Tridentinum aperte statuit, ut teneantur infra annum ordines suscipere requisitos, & praenas innovat. Unde patet hodie sublata Archid. & aliorum opinione, nec non distinctione Joan. Andr. ad obtinenda beneficia, quibus de iure, privilegio, consuetudine, vel statuto annexi sunt ordines sive Presbyteratus, sive Diaconatus, vel Subdiaconatus, non exigi aetatem requisitam ad ordinem tempore provi-

tionis

sionis, sed sufficere ut provissus in tali aetate sit constitutus, ut infra annum ad ordines requisitos promoveri valeat. Quod tenet glossa communis in d. Clem. VII. in ver. In eodem, concordat cap. 1. §. Neminem etiam deinceps, sess. 24. et hanc sententiam alias probavit S. Congregatio ejusdem Concilii interpres: nam itante Concilio Tridentino in d. c. 4. sess. 22. in fine, ubi disponitur ut non fiat provisio de beneficiis nisi iis, qui habent aetatem ad ordinem, quem beneficium requirit, Item eodem Concilio sess. 24. cap. 12. ubi disponitur neminem recipiendum, nisi eo Ordine sit initiatus, quem beneficium requirit, vel in tali aetate, ut infra tempus a iure, vel ab eodem Concilio statutum initiari valeat: Stante etiam iuris communis dispositione, quod ad beneficium, cui annexus est ordo, nemo assumatur, nisi sic in aetate sufficienti ad ordinem suscipiendum, c. Et cui, de Prob. in 6. & cap. 2. de iustit. eod. lib. Dubitatum fuit an hodie vigore Concilii sess. 24. c. 12. possit Ordinarius conferre Praebendam sacerdotalem existentem in anno suae aetatis 24. qui potest intra annum promoveri, vel potius requiritur aetas annorum 25. sicut dispositum est de iure communi: S. Congregatio censuit posse. Et ex his patet hodie admittendam non esse distinctionem quam facit Abb. infra in §. Inferiora, n. 10. ait enim: Quaedam est annexio ordinis respectu aptitudinis; quaedam vero est annexio respectu aetatis. Primo casu requiritur, ut quis habeat aetatem tempore promotionis, in qua quis possit promoveri ad ordinem requisitum; nec est necesse, ut tunc habeat illum ordinem, sed satis est ut sit habilis ad illum accipiendum, & teneatur illum recipere quamcunque potest, temporibus tamen competentibus; & in hac annexione intelligit textum in d. §. Inferiora, & in c. Si pro clerico, & in cap. Et cui, de Praeb. lib. 6. In secundo autem casu quando est annexio respectu aetatis, requiritur necessarium ut tempore promotionis habeat illum ordinem beneficio annexum. Ubi dicat statutum, Talis Praebenda non conferatur nisi actualiter constituto in Sacerdotio, Qualiter autem cognoscatur an sit annexio respectu aetatis, vel aptitudinis, concludit recurrendum esse ad verba, nec aliter declarat annexionem respectu aptitudinis: & hanc distinctionem sequitur hic Dec. in eodem §. Inferiora, num. 21.

64 Sed tu adverte, quia etsi Doctores tam antiqui, quam moderni videantur crebrius calculo adhaerere primae opinioni; hodie tamen in beneficiis tam Presbyteralibus, quam Diaconalibus, & Subdiaconalibus servari debet dispositio Concilii Tridentini in c. 4. sess. 22. Quod innovando Clem. VII. de ar. & qual. eique adjiciendo decernit, ut illi qui dignitates, praebendas, portiones, ac quae liber alia beneficia in Cathedrali, vel Collegiata seculari, vel regulari Ecclesia obtinent, aut in posterum obtinebant, quibus onera varia sunt annexa, videlicet ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolam dicant, seu cantent, & c. teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum ordinis suscipere requisiti, & c. Nec aliis in posterum fiat provisio nisi iis, qui iam aetatem, & caeteras habilitates integre habere dignoscantur, aliter irrita sit provisio. Quo loco est animadvertione dignum, quod dicta Clem. VII. §. Illi vero, loquitur de beneficiis, quibus certi ordines sunt annexi, nec exprimit quos. Et Concilium Tridentinum quasi explicans decretum Viennensis Concilii, loquitur de beneficiis, quibus annexa sunt onera dicendi Missas, Evangelium, vel Epistolam, & sic de beneficiis, quibus annexi sunt ordines Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus. His enim praedicta onera incumbunt, ut in cap. Per ledum, 2. §. dist.

Rursus in dicta Clem. Obtrinentes beneficia huiusmodi non obligantur ita clare, & praecise ad ordines suscipiendos, sed tantummodo quando non promoventur, carent voce in Capitulo, eisque subtrahitur pars dimidia distributionum. At vero Concilium Tridentinum aperte statuit, ut teneantur infra annum ordines suscipere requisitos, & praenas innovat. Unde patet hodie sublata Archid. & aliorum opinione, nec non distinctione Joan. Andr. ad obtinenda beneficia, quibus de iure, privilegio, consuetudine, vel statuto annexi sunt ordines sive Presbyteratus, sive Diaconatus, vel Subdiaconatus, non exigi aetatem requisitam ad ordinem tempore provi-

66 sionis, sed sufficere ut provissus in tali aetate sit constitutus, ut infra annum ad ordines requisitos promoveri valeat. Quod tenet glossa communis in d. Clem. VII. in ver. In eodem, concordat cap. 1. §. Neminem etiam deinceps, sess. 24. et hanc sententiam alias probavit S. Congregatio ejusdem Concilii interpres: nam itante Concilio Tridentino in d. c. 4. sess. 22. in fine, ubi disponitur ut non fiat provisio de beneficiis nisi iis, qui habent aetatem ad ordinem, quem beneficium requirit, Item eodem Concilio sess. 24. cap. 12. ubi disponitur neminem recipiendum, nisi eo Ordine sit initiatus, quem beneficium requirit, vel in tali aetate, ut infra tempus a iure, vel ab eodem Concilio statutum initiari valeat: Stante etiam iuris communis dispositione, quod ad beneficium, cui annexus est ordo, nemo assumatur, nisi sic in aetate sufficienti ad ordinem suscipiendum, c. Et cui, de Prob. in 6. & cap. 2. de iustit. eod. lib. Dubitatum fuit an hodie vigore Concilii sess. 24. c. 12. possit Ordinarius conferre Praebendam sacerdotalem existentem in anno suae aetatis 24. qui potest intra annum promoveri, vel potius requiritur aetas annorum 25. sicut dispositum est de iure communi: S. Congregatio censuit posse. Et ex his patet hodie admittendam non esse distinctionem quam facit Abb. infra in §. Inferiora, n. 10. ait enim: Quaedam est annexio ordinis respectu aptitudinis; quaedam vero est annexio respectu aetatis. Primo casu requiritur, ut quis habeat aetatem tempore promotionis, in qua quis possit promoveri ad ordinem requisitum; nec est necesse, ut tunc habeat illum ordinem, sed satis est ut sit habilis ad illum accipiendum, & teneatur illum recipere quamcunque potest, temporibus tamen competentibus; & in hac annexione intelligit textum in d. §. Inferiora, & in c. Si pro clerico, & in cap. Et cui, de Praeb. lib. 6. In secundo autem casu quando est annexio respectu aetatis, requiritur necessarium ut tempore promotionis habeat illum ordinem beneficio annexum. Ubi dicat statutum, Talis Praebenda non conferatur nisi actualiter constituto in Sacerdotio, Qualiter autem cognoscatur an sit annexio respectu aetatis, vel aptitudinis, concludit recurrendum esse ad verba, nec aliter declarat annexionem respectu aptitudinis: & hanc distinctionem sequitur hic Dec. in eodem §. Inferiora, num. 21.

Sed primum membrum huius distinctionis hodie non est verum, quia si ordines sint annexi beneficio respectu aptitudinis, non est necesse ut quis tempore promotionis habeat aetatem, quam ordo annexus requirit, sed satis est ut sit in tali aetate, ut ad illum ordinem promoveri possit infra annum iuxta decretum Concilii Viennensis, in dicta Clem. VII. §. & Tridentini in d. c. 4. sess. 22. & c. 12. §. Neminem etiam deinceps, sess. 24. ut abunde ostensum est supra. Aptius igitur distingue secundum gloss. Joan. Andr. in dicta Clem. VII. in ver. Annexi. Aut ordines de iure communi, primava institutione, antiqua consuetudine, vel statuto sunt Praebendis annexi simpliciter, & absolute; & tunc non est necessaria aetas ad ordinem requisita tempore promotionis, sed satis est ut provissus in ea sit aetate, ut in proximis temporibus, seu infra annum promoveri valeat. Quod procedit secundum

67 gloss. sive annexi sunt certis Praebendis, sive incertis, quae tamen postea certificatae sunt; puta quia tertia vacans est sacerdotalis, ut scripsit idem Jo. Andr. in cap. Proposuit, in princ. infra de concess. praeb. Aut Ordines sunt Praebendis annexi non simpliciter, sed cum expressione ut Praebenda conferri non possint, nisi adu Sacerdoti Diacono, vel Subdiacono, seu constituto in tali ordine: & tunc, ut inquit glossa, non est dare ut habeat istud beneficium non habens ordinem annexum: & verum est secundum membrum distinctionis Abbatis, de qua supra n. 65. Et est ratio, quia qualitas adjuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi, l. Si Titius, ubi Bart. ff. De resam. militi. d. in debitor. §. in extraneis. ff. De noxal. & notat Dec. infra in §. Inferiora, n. 21. subdens secundum hanc conclusionem consiluisse Andream Siculum cons. 33. in 2. dub. lib. 2. Et eandem sapienter probavit Rota, & Sac. Congregatio Concilii in beneficiis, seu Capellanis ea lege fundatis, ut conferri debeant Sacerdoti, seu constituto in ordine Sacerdotali, ut scripsi plene in cap. 1. infra de aetate, & qualitate. Sed nisi ita expresse sit cautum, teneas indistincte satis esse ut provissus sit in tali aetate, ut infra annum promoveri possit ad ordinem beneficio annexum.

68 Hinc inferitur, ut cum hodie decreto Concilii Tridentini in cap. 12. §. In omnibus vero, sess. 24. statutum fuerit, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonici, & Portiones habeant annexum Ordinem Presbyteri, Diaconatus, vel Subdiaconatus; ad obtinendam Praebendam Subdiaconalem in Cathedrali Ecclesia, satis erit ut quis sit constitutus in vigesimo primo anno, ad Diaconatum in vigesimo secundo, & ad Presbyteralem in vigesimo quarto inchoatis. Quoniam in tali aetate constitutus poterit infra annum fieri Subdiaconus in vigesimo secundo, Diaconus in vigesimo tertio, & Presbyter in vigesimo quinto limuliter inchoatis. Quemadmodum hodie requiritur ex cap. 12. sess. 23. ejusdem Concilii; & latius dicam infra in 11. principali questione; Quidquid contra incaute scripserint Hoieta de benefic. incompatib. c. 29. num. 16. Maiol. de irregul. cap. 30. n. 12. Flamin. Paris. de Resignat. benefic. lib. 4. quest. 9. n. 11. & Nicol. Garzias alios referens de benefic. part. 7. cap. 3. n. 22.

69 Nec refert quod sacra Congregatio alias consultata an constitutus in vigesimo anno possit obtinere Canonatum in Cathedrali habentem Ordinem Subdiaconatus annexum, cum infra annum possit suscipere dictum ordinem, declaravit posse. Et enim hac declaratio intelligenda est de constitutis in anno vigesimo completos alioquin infra annum non potuisset ordinari Subdiaconus, quia nondum attigisset annum aetatis vigesimum secundum, prout requiritur decreto d. cap. 12.

70 Unum tamen adverte, quod Concilium in d. §. In omnibus vero, non statuit simpliciter, & absolute ut omnes Canonici, ac portiones habeant annexos Ordines sacros, sed addidit Episcopus cum consilio Capituli designet, ac distribuat prout viderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint,

D A caeteri

ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi. Ubi verò consuetudo laudabilior habet ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Quamobrem si Ordinum distributio nondum facta fuerit, aut consuetudo non habeat ut Præbendæ omnes sint presbyterales, servandum erit ius vetus quoad ætatem requisitam ad obtinendos Canonicatus & Præbendas, portionesque in Cathedrali Ecclesia. Quidquid contra scripserint Hœtada de benef. incompatib. par. 1. cap. 24. sub num. 16. vers. Si autem in Ecclesia, Less. de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 20. m. 106. Garz. de benef. par. 7. cap. 4. n. 28. & segg. & Lotter. de benef. lib. 2. q. 47. n. 82. & segg. Atque ita disceptatio superius habita in hac quarta principali questione non est inutilis.

Nec refert quòd Concilium, ut inquit Less. & alii supradicti, sua auctoritate omnibus Canonicatibus, & portionibus annexat Ordinem sacrum in genere. Etenim observandum est Synodum non facere huiusmodi annexionem præcisè, sed alternativè statuendo ut annexum habeant Ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Et huius alternativæ electionem, & declarationem committit Episcopo ibi. Episcopus autem cum consilio Capitali designet. Unde priusquam Episcopus huiusmodi designationem, & annexionem faciat, non potest dici Concilium præcisè statuisse, ut nulla Præbenda annexum habeat ordinem Subdiaconatus, quoniam qui plura facit alternativè, non dicitur præcisè, seu determinativè alterum facere. S. Hinc autem inquit, de actio. Dec. in cap. inter ceteros, in 3. notat. & ibi dixi, num. 4. supra de rescript. & est text. optim. in cap. 15. qui de elect. lib. 6. & ubi voluntas, & electio desideratur, ante voluntatem, & electionem nihil perficitur, ut l. Mater C. de rei vindicac. & fuit dictum Bald. conf. 299. Dicunt Petrus, & Cynus, num. 5. vers. Nam ubi voluntas, lib. 1. & consequenter ante huiusmodi declarationem, & specialem annexionem provisi de aliquo Canonicatu, vel portione arctati non possunt ad Ordinem Subdiaconatus: neque enim in alternativis ante factam electionem, & declarationem oritur obligatio, ut est text. in l. cum qui certarum, §. 1. ff. De verborum obligat. & notat Bart. conf. 70. Reverendissime, num. 4. vers. Ad unum tamen advertet, lib. 1. & Bald. d. conf. 299. num. 5. vers. Imò videtur quòd cum Ecclesia habeat electionem. Quod nide etiam apparet manifestè; nam si in Ecclesia, ubi non est facta Ordinum distributio, vacarent eodem tempore omnes Præbendæ, vel ultra dimidiam illarum partem, secundum ratiocinationem Doctorum omnes conferri deberent Subdiaconis. Hoc autem patenter esset contra Concilium, quod jubet indeterminate ut saltem dimidia pars Presbyteri sint, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi. Dicendum est igitur ante specialem annexionem Episcopi ad obtinendos Canonicatus, vel portiones in cathedrali Ecclesia non exigi ætatem ad illum sacrum Ordinem requisitam, sed sufficere habilitatem præscriptam à jure communi. Et hanc sententiam jam pridem probavit S. Congregatio Cardinalium ejusdem Concilii interpretum. Nam Ferdinandus ætatis annorum 18. obtinuit Canonicatum in Cathedrali Oveten, quo cum Episco-

pus vellet eum privare, quia non erat in tali ætate, ut infra tempus à jure statutum saltem ad Subdiaconatum promoveri posset: addit sacrum Congregationem Concilii dicens sufficere ut sit in ætate habili de jure communi ad obtinendum Canonicatum, nempe 14. completis, ut per DD. in cap. super inordinata, de Præb. Nam Concilium in hoc casu non potest habere locum, cum in dicta Ecclesia adhuc non sit facta Ordinum distributio. Sacra Congregatio censuit non posse variari, etiam non sit in ea ætate, qua ad Subdiaconatum promoveri posset, si Episcopus nondum distribuit quibus quisque ordo ex sacris annexus esse debeat, prout Concilium mandat. Itaque monendum eum ne id facere differat amplius.

Neque verò ulla habenda est ratio contrariarum resolutionum, quas recentè Garzias loco citato nam illarum falsitas inde evidenter cognoscitur, quòd resolutiones illæ supponunt ad obtinendum Canonicatum Subdiaconalem requiri annum vigesimum secundum inchoatum, quod est aperte falsum, quia cum ex Concilio, in cap. 4. sess. 22. & in d. cap. 12. §. Neminem etiam, sess. 24. ad obtinendum Canonicatum, cui facer ordo annexus, sufficiat quem in tali ætate constitutum esse, ut infra annum ad illum ordinem promoveri possit, hinc patet manifestè ad obtinendam Præbendam Subdiaconalem satis esse attingere annum vigesimum primò; quia si infra annum poterit provisi ad Subdiaconatum promoveri; & sic in vigesimo secundo inchoatum, ut Concilium requirit, e. 12. sess. 24. & patet ex dictis sup. n. 68. Card. Seraph. 1138. falsè enim supponit ad obtinendum Canonicatum requiri ætatem 22. annorum ex Concil. Trid. e. 12. sess. 24. quia hanc ætatem Concilium ibi in vers. Ad ceteros, requirit tantummodo in dignitativum non curatis, sed non in Canonicatibus, ut patet paulò infra vers. Neminem. Unde hac in parte decisio illa sustineri non potest, licet in resolutione sit conformis Concilio, qui in suo casu deerant provisi undecim menses ad complendum annum ætatis 20. & ideo non poterat infra annum ad Subdiaconatum promoveri, etiam computatis octo mensibus, super quibus Papa dispensavit. Merito fuit conclusum dispensationem non suffragari. Præterea decisio non aperit an in casu illo iussit facta ab Episcopo Ordinum distributio, sed tantum dicit in litteris dispensationis fuisse in junctum onus provisi, ut infra annum se promoveri faceret ad Ordinem Subdiaconatus. Unde credendum est Præbendam illam fuisse Subdiaconalem; alioquin Pontifex non arctasset provisi ad sacrum Ordinem suscipiendum, ut ex dictis constat. Et eodem modo respondetur ad decisionem.

72. Limitabis tertio opinionem supra firmatam, ut non procedat si in fundatione Canonicatus expressè cautum fuerit ut conferri possit ante ætatem à jure communi, aut etiam à Concilio Tridentino requisitam: lex enim fundationis omnino servanda est secundum ea, que notantur per glossam communiter approbatam, in cap. cum dilectus, in ver. Constitutum, vers. Satis tamen crede, supra de consuet. & censuit sacra Congregatio, quam secuta fuit Rota decis. 194. num. 1. part. 2. recent.

Ideo-

Ideoque cum quidam laicus intenderet in Cathedrali Nepesina erigere Canonicatum cum præbenda sufficientis redditus cum reservatione juris patronatus pro se, & successoribus suis, sed vellet primà vice præferre clericum minore annis viginti, ac majorem quatuordecim, id est in decimo sexto anno constitutum, & Episcopus quævis illi an in erectione posset, aut deberet ejusmodi conditionem admittere, sacra Congregatio censuit posse Episcopum in erectione Canonicatus ejusmodi conditionem admittere, ut hac prima vice instituat clericus, alias tamen idoneus: licet decimum sextum ætatis annum non exegerit. Fortè in ecclesiastica ex consuetudine, vel aliàs Præbendæ omnes erant presbyterales, alioquin ad obtinendam Præbendam noviter erectam, cui nondum ab Episcopo Sacerdos annexus esset, sufficeret ætas annorum quatuordecim à jure communi præscripta, ut late ostensum est supra in hac quarta principali questione, nec esset opus hanc conditionem apponere in limine fundationis. Vel certè sacra Congregatio satis duxit eo casu respondere ad propositam facti speciem.

75. Limitabis quarto, ut non procedat in Canonicato Penitentiariorum, qui non solum debet esse magister, vel Doctor, aut Licentiatum in Theologia, vel jure Canonico, sed etiam annorum quadraginta, seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperitur, ut caveatur decreto Concilii Tridentini, cap. 8. §. in omnibus etiam, sess. 24. & annus quadragimus debet esse completus, cum littera requiratur in plurali ut sit quadraginta annorum, ut notat gl. in Clem. fin. in ver. In decimo octavo, de arat. & qualis. Abb. hic num. 6. Felin. in cap. Cum vigesimum n. 1. de offic. deleg. Corn. conf. 213. num. 7. vol. 1. Rota decis. 25. de rescript. in novis, Bellam. decis. 726. & in Penitentiariorum tradit in specie Nicol. Garz. de benef. par. 7. cap. 4. num. 32. licet & Azor. inquit. moral. 2. par. lib. 6. cap. 5. quæst. 6. in fine dixerit, & non bene, sufficere annum quadragessimum inchoatum. Defectus tamen ætatis annorum quadraginta à Concilio requisitæ non oblatè dixit sacra Congregatio, ubi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.

76. Quinto principaliter QUÆRO, que sit ætas legitima ad obtinendos Canonicatus, & Præbendas in Collegiata Ecclesia.

77. Jure communi inspecto Doctores unanimiter existimant ad Canoniam cum Præbenda in Ecclesia Collegiata ætatem legitimam esse septennium completum. Et huius sententiæ fuerunt Jo. Andr. & alii citati in præcedenti questione, n. 52. qui dixerunt septennium sufficere ad Canonicatus, & Præbendas etiam in Cathedrali Ecclesia, & de Canonia inferiorum Ecclesiarum expressè loquitur Abb. in c. Præterea, num. 3. vers. in Canoniam autem, de arat. & qualis. Nec dissentient Host. Colleat. & reliqui superius relati, num. 55. requirentes ætatem annorum quatuordecim, quoniam loquuntur in Canonicatibus, & Præbendis exigentibus maturitatem consilii, & sic Cathedralium Ecclesiarum, ut in cap. Quanto, in fine, de his que sunt à Prælat. facit text. in cap. Statutum, de rescript. in 6. ubi patet causas ab Apostolica Sede delegari Canonicis Cathedralium, non autem Collegiatarum Ecclesiarum, ut ibi notat gl. in ver. Cathedralium, item

facit textus in cap. Requisitionis, vers. Quoniam non est tanta communis, infra de rescript.

81. Sed numquid jure communi dispositio hac in parte fuerit immutata ex decretis Concilii Tridentini? Non videtur: nam propositò dubio in S. Congregatione, qua ætate constituti esse debeant ex Concilio, cui Canonicatus acquirere volunt in Collegiatis Ecclesiis: Responsum est Concilium de hoc nihil disposuisse, & reliquille in terminis, in quibus erat ante Concilium, nec expedire nunc aliquid novi juris statuere.

82. Ceterum advertere oportet hanc declarationem esse intelligendam in terminis, cap. 12. §. in omnibus sess. 24. quod loquitur tantummodo de Canonicatibus, & portionibus in Cathedralibus Ecclesiis, & ex sententiâ sacre Congregationis locum non habet in Canonicatibus, & portionibus Collegiatarum Ecclesiarum; sicut nec extenditur ad dignitates & dimidias portiones. Vel certè eadem declaratio intelligi potest in specie, quia nullibi Concilium specialiter disposuit qua ætate esse debeant qui obtinere volunt Canonicatus, vel portiones in Ecclesiis Collegiatis. At secus est in genere, qua decreto cap. 6. sess. 23. generaliter statutum est, ut nullus beneficium ecclesiasticum obtinere possit ante decimum quartum annum, hoc enim decretum cum indefinitè loquatur de beneficio, proculdubio includit etiam Canonicatus, & Præbendas in Collegiata Ecclesia, cap. 1. Ne sive vacam. lib. 6. & cap. penult. infra, de verb. signific. ubi est casus.

84. Unde orta dubitatione an provisi in decimo tertio suæ ætatis anno de Canonicatu in Cathedrali Ecclesia, ubi vigore statuti Ecclesiæ provisi ante realem possessionem, & fructuum perceptionem tenentur expectare per biennium, obstat decretum c. 6. sess. 23. S. Congregatio censuit oblatè. Quamobrem ex eo decreto ad obtinendum Canonicatum in Collegiata requiritur ætas 14. annorum, & sufficit annum decimū quartum esse inchoatum, ut patet in quæst. sequenti, & tenent Mandos conf. 20. & alii apud Garziam de benef. par. 7. c. 4. n. 39. Vel deniq; prædicta declaratio intelligi potest proprie, quia ex regula cancellariæ jam requirebatur ætas 14. annorum ad Canonicatus in Collegiata. Unde Concilium in d. cap. 6. quoad ejusmodi Canonicatus nil novè statuit. Idque satis diuicidè alias declaravit eadem sacra Congregatio, Nam cum fuerit quæsitum, si non comulat de qualitate Canonicatus appositæ in fundatione, seu erectione, qua ætas requiratur live in Cathedralibus, live in aliis Collegiatis insignibus, & non insignibus: S. Congregatio respondit (quoad Cathedralium clarè decretum esse à Concilio, cap. 12. sess. 24. Quoad Collegiatas autem censuit Concilium nihil statuisse circa ætatem Canonicorum Collegiatarum, neq; eos ad sacros Ordines cogere voluisse, quatenus aliàs non tenerentur. Quod & videtur colligi ex cap. 12. sess. 24. ubi statuitur de Cathedralibus tantum, & ex cap. 4. sess. 22. ubi de Collegiatis agitur, & de Canonicis, qui non sunt in sacris, & eos tantum voce privatis, & quando cogit ad sacros, præsupponit consistere alio modo Ordine sacri annexum esse illi Canonicatu, sicq; in summa quoad Collegiatas arctet, Concilium reliquille eas circa ætatem Canonicorū

in

in illis terminis, in quibus erant ante Concilium, nempe ut sufficit etas quatuordecim annorum. Nam licet olim major septem annis pollet Canonicatum obtinere, tamen regula Cancellaria decimum quartum requirit, qui terminus est etiam generaliter à Concilio *sess. 23. cap. 5. praxius* ad obtinenda beneficia simplicia. Hactenus verba decisionis sacre Congregationis.

Porro eadem etas, & habitas, quæ requiruntur, & sufficit ad titulum beneficii, requiritur, & sufficit ad Coadiutoriam à Pontifice concessam. Caputa, *decis. 127. part. 1. Gonzalez supra regula 8. Cancellar. in gloss. 5. §. 9. num. 6. & 90. & Garzia de benef. par. 7. cap. 4. num. 90.*

Sexto principaliter QUÆRO, Quæ etas requiratur ad obtinendas Capellas, & alia beneficia simplicia? Doctores non conveniunt: nam gl. in *cap. 2. in ver. Ecclesias, infra de etat. & qualif.* dixit majorem septennio posse obtinere beneficia simplicia, quia in tali etate potest ad minores ordines promoveri, *cap. in singulis 77. dist.* & ratione ordinis debet habere titulum, *cap. 1. 70. dist.* Idem voluit gl. in *cap. si eo tempore, in ver. Et etas, & ibi etiam Franc. n. 1. de rescript. in 6. & Henric. Boich. in cap. Super inordinata. post med. vers. Aut quis de Capella, de Præben. post Guilielm. de Monte Laud. in Clem. Generalem. de etat. & qualif.* Sed Abbas in prædicta decretali *Super inordinata, num. 12. post Calder. distinguit sic:* Aut beneficium sonat in nomen Redoriz, ed quod sit Ecclesia, vel Capella per se stans, & habens clericum ad suum regimen: & tunc pueri non sunt idonei, quia indecorum est ut regant Ecclesias, qui non norerunt gubernare seipso, ut dicitur in *cap. Indecorum, de etat. & qualif.* Idem voluit Guilielm. de Benedic. in *repet. cap. Raynurus, de restam. vers. Aheis & impuberi, num. 60. & Lambert. de iur. patr. lib. 2. par. 1. n. 1. 26. quæst. 7. num. 7.* Aut sunt beneficia in Ecclesia; & tunc si maturitatem consilii non requirant, ut sunt Capellæ, sufficit septimum annum attingisse.

Verum has differentias sustulit Concilium Tridentinum in *c. 6. sess. 23.* ubi decernitur ut nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Atque ita hodie pueri sunt inhabiles ad quodcumque beneficium ecclesiasticum, sive illud sonet in nomen Redoriz, sive sit beneficium in Ecclesia; & sufficit annus decimus quartus inchoatus, ut ex sententia Sac. Congregationis dixi in *d. cap. Super inordinata, n. 15.* ubi etiam n. 16. dixi de eorum d. c. 6. contrariam legem fundationis non sustulisse.

Septimò principaliter QUÆRO, Quæ etas requiratur ad pensiones?

Doctores in *cap. Super inordinata, infra de præben. formant hanc questionem de Præbenda sine Canonica, quæ nihil aliud est, quam pensio, seu stipendium temporale: & communiter sic distinguunt. Aut pensio assignatur pro simplici sustentatione: & quilibet est idoneus si est pauper, *cap. in singulis, 86. dist. c. Quia tua 12. quæst. 1. Gemin. in c. si eo tempore, col. 4. circa princ. vers. Quodam quæ dantur tantum pro vitæ sustentatione, de rescrip. 6. post Hostien. in d. c. Super inordinata,**

num. 9. vers. Aliud vitæ sustentationis. Aut assignatur pro certo officio exercendo: & tunc subdistingunt: Nam aut officium illud requirit maturitatem consilii, ut cum assignatur stipendium pro defensione Ecclesie, ut in *cap. Veniens, de iur. vel. ut legat. Theologiam, ut c. penult. de magist. & ad hanc pueri non sunt idonei, quia non sunt apti ad hæc munera obeunda, ut per Host. ubi supra, vers. Aliud requiritur patrocini defensionem: & Gemin. loco citato. Aut non requirit maturitatem consilii, sed pensio assignatur pro servitio in Ecclesia impendendo: & ad hanc puer est habilis, dum tamen infantiam excelescit, *c. V. el non est compos. de tempor. ordinat. c. in singulis, 77. dist.* nam & laicus ad eandem est idoneus, ut notat gloss. in *d. c. Cum M. in ver. receperunt. Host. in d. cap. Super inordinata, n. 9. vers. Aliud obsequii assiduitatem, Gemin. ubi supra, vers. Et tunc si quæritur de præbenda, sive Canonica. Doctores in *c. 2. de instir. Aut ex causa remunerationis, & ad hanc puer tam ex persona patris, qui servitium impendit, quam ex persona sua, si sit maior infante idoneus est, cum mereri, & de mereri possit, c. 1. de delict. pueror. secundum Host. loco citat. qui à num. 9. utque infimè pensio pensio non species distinguit, & eum totidem fere verbis sequuntur ibi Joan. Andr. Burr. Cardin. Anchar. & Abb.***

Verum hodie pensiones super fructibus beneficiorum ecclesiasticorum non reservantur nisi prima tonsura initiatis, tum tylo Curie notissimo, de quo testatur Redoan. *de Simon. part. 2. c. 14. n. 13. & de spolio Ecclesiæ, §. Ex hu. à n. 6. Navarr. cons. 63. de Simon. num. 5. & Rota decis. 139 lib. 3. par. 3. diversum ex Constitutione Pii V. revocatoria privilegior. circa pensiones transferendas, & obtinendas per laicos, bigamos, clericos conjugatos, &c. quæ incipit, sacrosanctum, in Bullar. tom. 2. pag. 269. & apertius ex Constitutione Sixti V. incip. Cum sacrosanctam, eod. tom. 2. pag. 633. quæ statuit ut clericis pensiones obtinentes ultra sexaginta Ducatos auri de Camera, tonsuram, & habitum clericalem, velles tolleret talares jugiter deferant; alioquin huiusmodi habitum non deferentes pensionibus sint ipso facto privati, & pensiones extindæ, &c. Nec de cætero pensiones reservantur nisi dicitur clericis in habitu clericali, & tonsurâ incedentibus. Et eodem spectat alia eiusdem Pii V. Constitutio incipien. *Ex proximo, pag. 347.* quæ clericos pensionarios obligat ad dicendum officium parvum B. Mariæ Virginis: & sic pensio hodie datur propter officium, sicut beneficium, ut inquit*

Navarr. *de rescrip. lib. 2. c. 2. num. 200.* Quamobrem cum pensio Clericatum prærequiritur quæmodum ad Clericatum, seu ad clericalem tonsuram requiritur septennium completum, *c. in singulis, 77. dist. c. Nullus, de tempor. ordi. nat. lib. 6. Ita & ad pensionem obtinendam, adeo ut minori septennio reservari non possit sine dispensatione Apostolica, aliâ reservatio nulla sit, ut tenent Gigas de pens. quæst. 13. Joan. de Selva, de benef. 3. par. 5. num. 27. Mandos. de etat. Minor. q. 23. Iac. Guidobonus decis. 139, in manuscriptis, & alii apud Garziam de benef. par. 1. c. 5. n. 127.*

Et quamvis Rota in una Catanen. Pensionis, 4. Maj

4. Maj. 1583. coram Giffo, & antea in una Veneta Pensionis coram Roloffero tenuerit infantem de iure communi esse capacem pensionis, ut referunt Mandos. & Garzia ubi supra; tamen hoc verum est iure communi inspecto, secundum quod pensio est quid merè temporale, nihil habens spiritualitati annexum, ut notat gloss. in *c. Cum M. in ver. Receperunt, supra de conscrip. Franc. in c. Quamvis, il primo n. 2. de Præb. in 6. Abb. in cap. Ad audientiam, il secundo num. 2. & ibi etiam Felin. in princ. supra de rescript. sed hodie pensiones quæ beneficii loco assignantur, ut quis commodius sustentari valeat, vel ex causa religionis, seu cessationis: ne exa nimium dispendium patiat, non sunt quid merè temporale, sed potius spirituale, seu spirituali annexum; cum instar beneficii prærequirant Clericatum, ut prædiximus, & tenent Navarr. *dicto cons. 63. & cons. 59. 61. & 65. de Simon.* & in *Man. c. 23. n. 111. Mandos. in reg. 19. quæst. 1. Hieronym. Gabriel. cons. 191. num. 8. libr. 2. Redoan. de Spole. 14. §. Ex hu. n. 6. Tolet. in Summa lib. 5. c. 9. & alii complures.**

Sed & Rota tenet hodie pensionem non esse quid prophanum, ut dixit in una Britorien. coram Giffo 12. Decembris, 1589. Et referunt Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 6. quæst. 4. n. 5. & Garzia de benef. part. 1. cap. 5. num. 19. Unde etiam in præallegatis decisionibus Catanen. & Veneta dixit, consuetudine, seu tylo Cancellariæ expressionem infansilis etatis fortè esse necessariam.

Cæterum etsi hæc ita se habeant, tamen pensiones quæ simpliciter constituuntur ad tempus super fructibus beneficii, & alicui assignantur autoritate Superioris, verè, & propriè non sunt beneficium ecclesiasticum, nec veniunt beneficii appellatione, textus est in *c. Quamvis, & ibi notat Franc. num. 2. de Præb. in 6. Abb. & Felin. loco citato, Staphil. de litter. grat. in 9. forma expeditiv. n. 27. Selva de benef. part. 1. q. 3. ubi. 1. Caccialup. de pensio. q. 12. ultima, Gigas eodem tract. q. 28. & responso 30. aliâ cons. 139. Sarnen. in reg. de instr. q. 16. & de annali. q. 21. Duarenus de benef. lib. 2. cap. 1. vers. Annua huiusmodi, Paleot. de notho. & spuris, cap. 58. n. 4. & dixit Rota in una Brixien. confidentie 5. Junii 1581. coram Penia, quam ad litteram refert Garzia *d. cap. 5. num. 51. & probavi latissime, in cap. Ad audientiam, il secundo à num. 74. usque ad num. 121.**

Atque hinc fit ut Concilium Tridentinum, *cap. 6. sess. 23.* dum statuit ut nullus ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere, non habeat locum in pensionibus, ut declaravit sacra Congregatio eiusdem Concilii interpret. Nam falla est contraria decisio, quæ circumfertur, & refertur à Garzia *d. cap. num. 129.* unde usu receptum est, ut passim referuntur pensiones clericis primæ tonsuræ in quacumque etate sint constituti, nulla prævia dispensatione Apostolica. Nec unquam vidimus reservationes infringi ex hoc capite quod in litteris expressum non fuerit personarium esse minorem annis quatuordecim.

Sed obijcies, Sanctæ mem. Gregorius XIII. die 18. Decembris, 1576. declaravit pensionarium conscribi beneficium ad effectum gaudendi privilegio fori ecclesiastici, Et sacra Con-

gregatio Concilii consulta an clericus primæ tonsuræ, qui in habitu incedit, haberetque tamquam clericus pensionem, sed non beneficium, nec Ecclesie iussu Episcopi deservit, gauderet privilegio fori; respondit gaudere ad imitar obtinentis beneficium, ut scripsi plenius in *cap. Ad audientiam, il secundo à num. 121. supra de rescript.* Ergo quemadmodum decretum Concilii, in *d. c. 6. sess. 23. in 2. parte,* ubi agit de privilegio fori, appellatione beneficii ecclesiastici comprehendit pensionem, ita videtur illam comprehendere in prima parte, ubi præscribit etatem annorum quatuordecim ad beneficium obtinendum, *arg. cap. Majores in prin. ibi.* Ne ad alios prima, & ad alios secunda clausula referatur, *infra de Baptis.*

At responderi potest in secunda parte illius decreti agi de materia favorabili, & de privilegio fori conservando in eo casu, in quo de iure communi competebat clerico, licet Ecclesie non interesset. In materia autem favorabili, & in qua fit reditus ad jus commune, fieri debet lata interpretatio, ut notat gl. in *cap. Cùm dictus, in ver. tum communi, & ibi Abb. n. 21. supra de consuetud. quia promptum est iura iuribus concordare, s. Vinea C. De iusticiis, quib. & cap. Cùm expediat, infra eodem lib. 6. unde non mirum si eo casu appellatione beneficii veniat peritio: At verò in prima parte *d. c. 6. corrigitur jus commune, secundum quod ad obtinendum beneficium simplex factis erat septennium complevisse, ut vidimus in præcedenti questione. In materia autem correctoria, & restringibili dispositio loquens de beneficio extendi non debet ad pensionem contra propriam veritæ significationem, ut clarè probatur in *d. cap. Quamvis, de Præb. in 6. ubi si Pontifex mandat alicui provideri de beneficio, non potest dari pensio, nisi expresse fiat mentio pensionis in litteris, & textus fundat se in ratione illa, quia litteræ super beneficiis impetratæ cum sint ambiciose, debent restringi. Præsertim verò quia ex tylo Concilii, appellatione beneficii non venit pensio, ut patet in *cap. 2. sess. 21. in cap. 18. sess. 23. & in cap. 15. sess. 25.* Hactenus de beneficiis secularibus.***

Octavò principaliter QUÆRO, Quæ sit etas legitima ad obtinendas Dignitates regulares?

De iure communi Doctores sic distinguunt: aut dignitatibus cura animarum incumbit, aut non. Si incumbit; aut sunt Dignitates conventuales habentes Collegium sub se; & requirunt annum vigesimum quantum inceptum. Quod procedit sive sint Abbatiæ, sive Prioratus conventuales, *Clem. Nein agro, §. Cæterum, de statu Monach. & tenet Guilielm. de Monte Laud. in Clem. Generalem, de etat. & qualif. Henric. Boich. in cap. Super inordinata, col. 1. vers. Aut pro duplicibus obtinenda, de Præb. & ibi etiam Abb. num. 70. vers. Primo casu, post Hostien. Joan. Andr. & alios communiter, & idem Abb. hic num. 6. vers. Extra glossam quartam, Gemin. in cap. si eo tempore, col. 3. vers. Conclude veritatem, de Rescript. in 6. Et quamvis ut Abb. subiungit loci citati, & Dec. hic num. 50. & ante eos Oldrad. cons. 14. Cùm quaritur, num. 9. in Abbate, hoc non reperitur expresse iure cautum, sed communiter teneatur requiri annum vigesimum quantum inchoatum, per regul. de qua infra §.*

inferiora, tamen satis potest dici cautum a for-
tiori, in d. s. Caterum, ubi sic statuitur in Priori
conventuali. Et quoad huiusmodi dignitates
curam animarum habentes concordat Conci-
lium Tridentinum § Nemo igitur, sess. 24. si intel-
ligamus decretum illud loqui de Dignitatibus
tam secularibus, quam regularibus, de quo mox
dicitur.

109 Si vero sint Dignitates non conventuales, ta-
meti curam habeant animarum, sufficit annus
vigelimus, dummodò sic completus, & cura non
per ipsum Priorem, sed per alium exerceatur,
tunc enim Prior non dicitur curatus, ut est casus
in dicta Clem. Ne in agro § Caterum, de statu Mo-
nach. & notant Laudin. Henric. Gemin. & Ab-
bas loci citati. Secus si Prior ex consuetudine
curam exerceat per seipsum; quia tunc ex me-
re Canonum oportet ut attingat annum etatis
vigelimum quintum, secundum Abb. in d. c. Super
inordinata, n. 9.

110 Sin autem his Dignitatibus cura animarum
non imminuat, tunc sufficit annus vigelimus-
quartus completus, ut per Gemin. in d. cap. si eo
tempore, col. 3. vers. Aut nullo modo cura est annexa,
& cita secundum eum videtur velle gloss. in d. s.
Caterum.

111 Verum tamen hoc procedit iure communi in-
spetto; sed post Concilium Tridentinum aliud
dicendum videtur, quia in d. cap. 12. § Ad cateras,
sess. 24. statuitur ut ad quascumque Dignitates,
quibus animarum cura nulla subest, clericis non
minores viginti duobus annis ascendant, ut di-
ctum est supra in 3. questione principali. Et de-
cretum illud cum ex sententia sacre Congre-
gationis loquatur de Dignitatibus tam in Ca-
thedralibus, quam in Collegiatis Ecclesiis, vide-
tur intelligendum etiam de dignitatibus Colle-
giatarum Regularium; cum præsertim paulò
infra, in § Nonnimentiam, circa etatem recipien-
dorum ad Dignitates, Canonicatus, & portio-
nes, referat se ad tempus a iure, & ab eadem S.
Synodo statutum, & sic ad decretum cap. 4. sess.
22. quod loquitur de Collegiatis Ecclesiis etiam
regularibus ibi, Collegiata seculari, vel regulari
Ecclesia, prout etiam loquitur Clem. 179, de
etat. & qual. ibidem a Concilio innovata.

Demum hanc sententiam probavit Sacra
Congregatio Concilii, dum respondit Præposi-
turam præsertim commendari solitam esse di-
gnitatem comprehensam in d. c. 12. quia cum sit
regularis, est saltem habitu cum præminentia,
ut dixi supra in eadem tertia questione princi-
pali num. 45.

Tene igitur hodie ad quascumque dignita-
tes non curatas, sive seculares sint, sive regula-
res, requiri annum vigelimum secundum com-
pletum. Quæ autem etas requiratur ad com-
mendas Monasteriorum, seu Dignitatum regu-
larium scripsi plenè in c. 1. infra de Capell. Monach.

112 Nono principaliter Quæro, In qua etate eligi
possit Abbatissa, vel Priorissa?

113 Ex veterum Canonum sententia Abbatissa
non erat eligenda nisi sexagenaria, ut in c. Iaven-
cellus 20. q. 1. facit text. in c. Quomodo, 31. q. 1. ubi
refertur illud Apostoli ad Timoth. 5. Vidua electa
non minor sexaginta annorum. Sed de intellectu
prædictorum Canonum vide quod scripsi in cap.
Cum sis, n. 30. 31. & 74. de converso coniug.

Postea verò in cap. Inlemnitatibus, de elect. lib.
6. statutum est ut in Abbatissam, seu Priorissam,
ubi per Priorissam monasterium gubernatur, de
cetero non eligatur aliqua, nisi triginta annos
compleverit. Atque ita eo tempore inspecto
Episcopos, & Abbatissas respectu etatis eodem
iure censentur.

114 Sed hodie ex decreto Concilii Tridentini c. 7
sess. 25. de regular. Abbatissa non minor eligenda
est annis quadraginta, & quæ octo annis post ex-
pressam professionem laudabiliter vixerit. Ac si
his qualitatibus ibi non reperitur, qua saltem
trigelimum annum etatis, & quantum professio-
nis excesserit. Unde ex Sacre Congregationis
sententia si in monasterio sit Monialis aminorum
quadraginta, & quæ octo annis post professio-
nem laudabiliter vixerit, non licet Monialibus
aliquam ex alio monasterio etiam ejusdem Or-
dinis eligere. Sin autem reperitur in Mona-
sterio aliqua monialis quadragenaria cum qua-
litatibus requisitis, non tenentur moniales aliæ
ex alio ejusdem ordinis monasterio eligere, sed
liberum illis est aliquam, de consensu tamen Ep-
iscopi, vel earum Superioris eligere ex pro-
prio Monasterio habentem qualitates requisitas
ex decreto. Quod si nec talis in proprio Mona-
sterio, nec quadragenaria in alio ejusdem ordi-
nis reperitur, poterunt aliquam ex alio Mona-
sterio eligere, quæ ad præscriptum d. cap. In-
lemnitatibus, trigelimum annum expleverit, & ex-
pressè sit protella: nulla tamen minoris etatis
eligi poterit, sed postulanda erit a Sede Apo-
stolica.

115
116
117
118
119 Potrò cum monasterium esset recens erectum,
nihilumque aliud in tota provincia ejusdem ordi-
nis reperiretur, & nulla extaret monialis quæ
esset prædita qualitatibus requisitis decreto
Concilii cap. 7. sess. 25. de regular. petendumque es-
set ut liceret eligere aliquam ex eis absque di-
ctis qualitatibus: Responsum est ex Monialibus
in dicto Monasterio existentibus eam esse eli-
gendam, quæ melior sit, & magis idonea ceteris.

120 Ex his collige differentiam inter Abbatem,
& Abbatissam: nam etsi in Abbate sufficiat an-
nus vigelimus quintus, ut firmavimus in præce-
denti questione; tamen in Abbatissa requiri-
tur provectior etas. Idque propter sexus im-
becillitatem, ut notat Abb. in d. c. Super inordinata,
num. 9. & hic n. 6. vers. Et nil mirum. Facit text. in
c. Sandimoniales, 20. q. 1. Unde inferunt Abb. ibi-
dem n. 7. & Dec. hic n. 90. ut dispositum in Ab-
batissa non habeat locum in Abbate. De quo est
glossa notabilis in Clem. Attendentes, in ver. Ce-
cidisse, de statu Monachor. Idque confirmant, quia
masculinum concipit femininum, sed è conver-
so, si sita scriptum, de legat. 2. De quo tamen vide
hic plenius per eundem Decium, n. 51. post
Buer. in c. fin. de confu. Anchar. cons. 112. Super
Domina. Raphael. Fulgof. cons. 38. in proposita
questione in prin. Paul. de Calro. cons. 428. Inha-
rendo n. 4. lib. 1. & Alex. cons. 17. Circa uniplex, n. 9.
vers. Quæro quia, lib. 7.

121
122
123 Successivè Quæro, Utrum annus quadra-
gesimus in Abbatissa debeat esse completus. So-
lutio patet ex textu in l. 3. § Minor. ff. De minor.
ubi deciditur hæc verba, minor quam viginti quin-
que annis, importare, ut annus suprenus debeat esse

esse completus, & computatio fiat de momento
in momentum: & hic notat Jo. And. num. 35.
in 1. gloss. vers. Circa etatem minorum. Ergo idem
dicendum in terminis, cap. 7. sess. 25. de regular.
quod loquitur per similia verba: Non minor
annis quadraginta. Idipsum constat ex cap. 12.
§ Ad cateras, sess. 24. ubi Concilium præscribens
etatem ad Dignitates non curatas, utitur simili-
bus verbis ibi: Viginti duobus annis non mi-
nores, & tamen sacra Congregatio declaravit
decretum illud esse intelligendum de anno vi-
gesimo secundo completo, ut dixi supra in 3.
questione principali, num. 37. & ita in Abbatissa
concludit Nicol. Garz. de benef. par. 7. cap. 43.
num. 71.

124 Eadem etas annorum quadraginta requiritur
in Inquisitoribus hæreticæ pravitatis. In octa-
vum est differentia, quòd in Abbatissa requiruntur
quadraginta anni completi, ut prædiximus;
in Inquisitore tamen sit est annum quadragesi-
mum attingisse, ut est text. in Clem. Nolentes, in
prin. de hæret. ubi gl. in ver. Quadragessimum, dicit
esse mirandum quòd major etas requiratur in
Inquisitore, quam in Episcopo, qui tamen In-
quisitor est, concludit hoc esse de arbitraris, de
quibus non cogimur reddere rationem. Sed
Abb. hic num. 6. vers. Inquisitore, dicit in Episcopo
minorem etatem fuisse prænitam, fortè
quia promovendi ad Episcopatum transeunt
cum magna inquisitione: nam recipiuntur tes-
tes, & discutitur promotio in Consistorio Pa-
pæ. De quo dicit in scriptis plenè in cap. Nisi cum
pridem, infra, de rebus. Item quia promotus ad
tantam dignitatem præsumitur ex omni parte
idoneus. Sed officium inquisitionis non com-
mittitur cum tanta indagatione; ideoque jura
voluerunt, ut esset maturus etate. Hæc Abbas,
sed magis placet dictum glossa.

125 Decimo principaliter Quæro, Quæ sit
etas legitima ad Monachatum.

126 Non incongruè interferitur hæc questio,
quia & Monachus dicitur beneficium simplex
secundum Host. in d. cap. Super inordinata, n. 9.
vers. Aliud seculare simplex, ut monachus frater mi-
tus, de Præben. Et quamvis Abb. ibi num. 10. dicat
proprie non esse beneficium, sed potius quod-
dam votum solemnizatum per professionem, ut in
cap. Vnicuique, de voto, l. 66. tamen postea subdit Ho-
stiensem fortè eò respexisse, quòd per Mona-
chatum quis acquirit jus Collegii, & habet Mo-
nasterium obligatum ad alimentum. Unde hoc
respectu dici potest habere beneficium simplex
instar illius, qui ingreditur Collegium seculare
clericorum, ubi bona sunt communia. Atq. cap.
Quoniam, infra, de vita & benef. cleric.

127 Ex dispositione juris communis quamvis pueri
recipi possint ad habitum regularem, cap. 2.
cap. Cum virum, & cap. Cum simus, infra de regular.
Host. loco proxime citato, & scripsi late in d. cap.
Cum virum, tamen ad Monachatum, seu profes-
sionem regularem requiruntur quatuordecim
anni completi in masculo, & duodecim in femi-
na, adeò uti ante huiusmodi etatem ingredi-
antur religionem, quantumcumque sint doli capa-
ces, & prudentia etatem præveniat, nihilominus
parentes, aut ipsi deficientibus tutores pos-
sunt illos invitos a Monasterio extrahere, ut le-

128
129
130
131
132
133

gitur, & notatur in §. cum segg. 20. quest. 2. & in
cap. Postulasti, de regular. & ibi per Hostien. in d.
cap. Super inordinata, in fine, vers. Si autem queritur
de tercio, Dixi in d. cap. 2. & in d. cap. Cum virum.

Verum hodie sublata distinctione sexus, in
quacumque religione tam virorum, quam mu-
lierum, professio emissa ante annum decimum
sexum expletum est ipso iure nulla, nullamque
inducit obligationem ad alieuius regulæ, vel re-
ligionis, vel ordinis observationem, aut ad alios
quoscumque effectus, ut discretis verbis statutum
à Concilio Tridentino, cap. 15. sess. 25. de regu-
lar. Sed an hoc procedat etiam in professione
tacita, quæ inducitur ex gestatione annali habi-
tus incincti, vel indumentum, vide quæ scri-
psi latissime, in cap. 1. in primo requirito, vers. 1.
Quo verò ad tacitam professionem, a num. 7. infra de
regular.

Undecimò principaliter Quæro, quæ sit
etas legitima ad Ordines suscipiendos.

Quoad Ordinem Episcopalem quæ breviter
requiritur annum trigessimum completum, ut hic in
prin. & notat Henric. Boich in d. cap. Super in-
ordinata, ad finem, vers. Si quis pro Ordinibus, de
Præb. Quæ tamen etas requiritur de necessitate
precepti, non autem de necessitate Sacra-
menti; unde consecratus ante annum trigesi-
mum, Ordinem recipit licet non ordinis execu-
tionem, arg. c. Vt non est compos, c. ibi dixi in 3. no-
tab. post gloss. in ver. Etate. Abb. Ant. Host. &
alios communiter, infra de tempo. ordinat.
dummodò tamen hic ordinatus habeat usum rati-
onis, qui in consecratione episcopalis requiri-
tur ex necessitate Sacramenti, licet secus sit in
ordinibus inferioribus, ut dixi in d. cap. Super in-
ordinata, num. 37. & 38. post D. Thom. in 4. sent.
dist. 25. quest. 2. art. 2. quest. 2. & Cardin. Turres.
in cap. Subdiaconatus, n. 257. dist.

Quod verò ad inferiores ordines olim nullus
ad Subdiaconatum ante vigelimum annum erat
promovendus, cap. De his 28. dist. cap. in singulis,
cap. Quicumque, & cap. Subdiaconus, 77. dist. Ad
Diaconatum verò non erat quis ordinandus an-
te annum vigelimum quintum, cap. Placuit, d.
cap. in singulis, & d. cap. Quicumque, 77. dist. Nec
ad Presbyteratum ante annum trigelimum,
cap. 1. & ult. 78. dist. & dispensativè ex causa ne-
cessitatis in vigesimo quinto, cap. ult. 78. dist. no-
tat Host. in d. cap. Vt non est compos, num. 3. & re-
liqui post eum, infra de tempo. ordinat. Sed postea
aliam etatem determinavit Concilium Vien-
nense, in Clem. Generale in d. etate, & qual. videlicet
ut quis promoveri possit ad Subdiaconatum in
decimo octavo, ad Diaconatum in vigesimo,
& ad Presbyteratum in vigesimo quinto
etatis anno. Quæ determinatio fuit numè
necessaria propter Clem. Vt in, de etate, & qualis,
ut notat Joan. And. in dicta Clem. Generale, in
prima glossa, & Fullius in d. cap. Vt non est com-
pos, num. 9. ubi refert se de hoc pluries cla-
massè.

Verum hodie ex nova determinatione Con-
cilii Trident. cap. 12. sess. 23. nullus est promo-
vendus ad Subdiaconatum ante vigelimum secu-
dum, ad Diaconatum ante vigelimum tertium,
ad Presbyteratum ante vigelimum quintum et-
tatis annum. Quo decreto quoad Ordinem Sub-
dia-

diconatus, & Diaconatus corriguntur antiqui Canonis supradicti. Et quoad ztatem Presbyteratus confirmatur prædicta Clem. & indultin. &c. cap. ult. 78. dist. & factis est annum esse inchoatum, ut per gloss. in dicta Clem. Generalem, in ver. decimo octavo, & Navarr. in Man. cap. 25. n. 116. & sapius censur S. Congregatio Concilii. Ad ordines autem minores, & primam tonsuram oportet infantiam, & sic septennium excessisse, cap. in singulis 77. dist. cap. De his 28. dist. cap. Natus, & ibi gloss. in ver. Infans, de tempor. ordinar. lib. 6. Sed an singuli minores Ordines statim expleto septennio conferri possint, aut debeant, plenè examinavi in d. cap. Super inordinata, an. 19. usque in fin. de Prob.

133 Duodecimo principaliter QUÆRO, A quo tempore aras sic computanda, an scilicet conceptionis, annatiuitatis, vel Baptismi.

134 Respondo esse computandam à die natiuitatis, nam, ut diffinit Bald. c. 19. sub. nam. 3. d. 5. aras nihil aliud est, quam temporis mensura quædam à natiuitate usque ad obitum decurrens. Quapropter nec à tempore conceptionis est computanda, ut contra glossatorem regul. Concilii. 17. tradit Covarr. in 4. Decretal. 2. par. c. 8. § 2. num. 3. & Molina de iust. & iure tom. 2. disp. 577. circa primè & tenet Bald. hic num. 5. dicens ztatem non incipere in utero matris, sed in partu, ut l. penult. C. De posthum. hered. iustitien. nam ille qui est in utero, non dicitur homo, ut l. fin. ff. De assignat. lib. 1. l. 1. §. 1. ff. De collat. honor. & l. Antiqui ff. Si pars heredis, petar. Et de Baptismo hoc iam declaravit sacra Congregatio Concilii. Quod situm est enim: prouius est aliquis de Canon. catu in Cathedrali habente annexum ordinem Presbyteratus, ad quem promoueri potest infra annum, si attendatur dies natiuitatis, sui autem dies Baptismi, minime; A quo tempore facienda est computatio? sacra Congregatio censuit tempus computari à die natiuitatis, non autem Baptismi. An autem in supra dictis casibus, in quibus firmatum est requiri annum completum, sufficiat ultimam diem acti- gisse; an verò tempus curat de momento ad momentum? non minus recipitur distinctio glossæ in ver. Exegerit, ut testatur Abb. num. 6. videlicet: Quandoque favor tantum vertitur in causâ, ut in iurisdictione, Ecce iure sufficit diem incipere, ut l. in iurisdictione ff. De divers. & temporal. prescriptio. Quandoq; vertitur odium tantum, ut in prescriptioe triginta annorum; & tunc oportet ultimam diem impleri, ut l. in omnibus ff. De act. & obligat. quandoq; vertitur utrumque & sic materia est mixta favoris, & odii; & tunc tempus de momento in momentum computatur, ut l. 3. §. 3. in ver. Demum. De hac materia scripsi plenissime, in cap. ad nostram, infra de regular. ibi vide. Et hæc sufficiant de ztate.

137 Ultimo QUÆRO, Qualis scientia requiratur ad Dignitates, & Ordines ecclesiasticos.

138 Præmittendum est scientiam esse in triplici differentia secundum Innoc. hic num. 1. in ver. Et scientia, Compottell. num. 8. & Holtien. num. 15. quibus consentiunt Jo. Andr. Burr. Abb. & reliqui omnes: alia enim est scientia emmens, alia mediocris, alia sufficiens. Eminentem scientiam habet, qui subiles, & difficiles quæstiones discutere novit, & in promptu sine revoluzione li-

brorum respondet, præsertim de fide interro- ganti, §. Eccl. 36. dist. Medioerem habet, qui cum de deliberatione, & revoluzione librorum veritatem se invenire. Sufficiens habet, qui per se sufficit ad ea, quæ sibi imminent expendenda.

139 Quibus præhabitis dicendum est scientiam assumendam, & requirendam esse secundum Dignitatem, locum, & ordinem. Et hæc omnia discreti iudicis arbitrio examinanda sunt, qui præcipuè considerare debet qualitatem Ecclesie, ad quam quis assumitur, cap. in casibus, §. fin. & cap. scriptum, §. penult. infra eod. secundum Innoc. & Compott. num. 1. Holt. num. 15. Joan. Andr. n. 12. vers. Sufficiens habet, Burr. num. 11. & Abb. num. 4.

140 In specie autem in assumendo ad Dignitatem Episcopalem requiritur scientia eminentis secundum omnes. Debet enim Episcopus habere notitiam scrutabiliter novi, & veteris testamenti, cum sit iudex, & pastor animarum; & reddere de fide rationem omni potènti, cap. Omnes, 38. dist. cap. Qui Episcopus, 23. dist. cap. Cognovimus, 18. q. 2. Et quemadmodum superiores Angeli qui inferiores illuminant habent plenioram notitiam de rebus Divinis, quam inferiores, ut inquit Dionysius cap. 12. d. 1. d. 1. litterar. ita etiam superiores homines, ad quos pertinet alios erudire, tenentur habere plenioram notitiam de credendis. Ita S. Thomas, in 2. 2. q. 2. art. 6. & scripsi plenius, in cap. Eremiter, num. 24. 25. & 49. supra de Summa Trinitate.

142 Rursum secundum eos Episcopi habere debent scientiam juris, cum secundum illud debeant iudicare, cap. Conquerentes, infra de offic. ordinar. cap. De persona, 11. q. 1. c. 1. §. fin. de consang. & affinit.

143 Cæterum etiam in Episcopo, ut prædiximus, desideretur scientia eminentis, competens tamen tolerata, cap. Cum nobis alim, infra eod. & cap. Nisi cum pridem, §. Pro defectu, de renunc. Quod intellige ex causâ, & dispensative secundum Innoc. Compottell. & Holt. quos sequitur Joan. Andr. num. 13. vers. Ex causa tamen, & Abb. num. 4. Ex prædicta inferitur, quia imperfectum scientiæ potest supplere perfectio charitatis, ut dicitur in d. cap. Nisi cum pridem, & vide quòd ibi dixi de examine Episcoporum. Porro qualitatem scientiæ requisitam in eo qui ad Cathedralè Ecclesiam eicitandum, Concilium Tridentin. in cap. 2. sess. 22. paucis perlinxit dicens: Scientia verò ejusmodi polleat, ut numeris sibi iungendi necessitati possit satisfacere.

144 Archidiaconi autem, Præpositi, & omnes alii, ad quos spectat de causis cognoscere, debent scire iura; quia verendum est Patrio, &c. l. 2. §. Servus, col. antepenult. ff. De orig. & iur. & turpe est aliorum manibus querere, quod debet quis apud se invenire, ut inquit Holt hic num. 1. & ita ex mente ipsius hoc non habet locum indultinè in omnibus Archidiaconis, & Præpositis, sed in illis tantum qui habent jurisdictionem contentioalem, prout intelligit Abb. hic num. 4. vers. Sed hoc ego intelligo. In illis verò, qui solum habent nudum nomen, ut Archidiaconus, & Præpositus Senen. huiusmodi scientia non requiritur, secundum Abb. factis est enim ut habeant sufficientem scientiam; & sufficiens dicitur secundum qualitatem officii, vel beneficii.

Sed

DE ELECTIONE

Cap. Cum in cunctis, §. Inferiora.

S V M M A R I V M.

1. De can. an sit major Archidiacono, vel de converso.

2. Beneficium omne curatum habet annexum ordinem Presbyteratus.

3. Et quid si cura sit parochialis, remissive.

4. Dignitates non curate, de iure communi non requirunt annum viginti annorum inchoatum; Concilio Tridentino vigintiannum secundum completum.

5. Beneficium curatum, & parochiale Ecclesie an, & in quibus differant, & n. seq.

6. Parochialis Ecclesia proprie quoad curam, & n. 9.

7. Beneficium in Ecclesia aliud est, quam beneficium Ecclesie.

8. Dignitas Ecclesie unica non comprehenditur in literis expeditis de Dignitate in Ecclesia.

9. Beneficium dicitur curatum etiam ratione iurisdictionis in foro concensu.

10. Ordo dignitatis vel beneficii annexus non requiritur in ipso actu promotionis, sed sufficit appetitum.

11. Nisi annexus factus sit respectu alius.

12. Beneficia sacerdotalia respectu aptitudinis non exigunt aetatem ad Sacerdotium requisitam in actu elevationis, nisi sint dignitates, vel beneficia curata.

13. Beneficium ante late sumpto vocabulo potest appellari officium.

14. Appellatio contra Canones non valet.

15. Ordinem Presbyteratus dignitatis vel beneficii curato, aut parochiali annexum non suscipiens an sit ipso iure beneficio privatus, vel privatum per sententiam, & n. seq. usque in finem. Quod ex hoc §. Antiqua, n. 18.

Et quid ex c. Licet Canon. de elect. in 6. n. 19.

Et quid ex c. Statutum. eod. tit. & lib. n. 22.

Et quid ex Concilio Constantensi, n. 23.

Et quid ex Concilio Tridentino, n. 35.

16. Pena in falso negativæ per negligentiam non incurritur, nisi præcedat monitum.

17. Sententia privationis contra beneficium non promovetur sufficere sine iure solemnitate.

18. Parochiales que sunt Dignitates, vel personatus licet non sint Collegiata, non comprehenduntur in c. Licet Canon. de elect. in 6.

19. Priores, vel Decani rurales, quorum Ecclesie sunt Curate, & non Collegiata, non sunt ipso iure privati ex eo quod infra annum promoti non fuerint ad Sacerdotium.

20. Collegiata etiam parochiales obtinent infra annum non promoti ad ordinem Presbyteratus non esse privati ipso iure, sed privatum monitione præmissa, & n. seq. usque ad n. 35.

21. Constantiensis Can. de constit. actio de non promotu ad ordines beneficio annexæ referitur.

22. Expenitur, & n. seq. usque in finem.

23. Præpositus Ecclesie, quæ est Dignitas principalis, & Collegiata cum iurisdictione spirituali, & temporalis an ex Concilio Constantensi sit privatus eadem sess. cap. 4.

145 Sed ex decreto Concilii Tridentini, cap. 12. sess. 24. vers. Archidiaconi etiam, statutum est ut Archidiaconi, qui oculi dicantur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis ubi fieri poterit, magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiatii in iure Canonico, circa quod videtur scriptum in cap. Ex parte, il primo, infra de offic. deleg.

146 Monachi vero, & Eremitæ potius egent contemplatione, quam scientiâ, cap. Legi 16. q. 1. Ideoque Innocentius dicit in Abbate non requiri magnam scientiam; imò secundum Archid. in d. c. 1. 1. 1. factis est ut sciat cantare, & legere.

147 Quod tamen dicit verum Collectar. dummodo curam animarum non habeat, Sed Abb. col. n. 4. vers. Sed ego non video absolute impugnat primum dictum, quia quilibet Abbas habet curam saltem fori penitentialis respectu Monachorum suorum. Tu die in religionibus esse Abbatem titulare curâ, & administratione carentes, ut idem Abb. admittit confessio suo 201. incipien. In questione n. 1. vers. Nam Papa, lib. 1. Et in his salvati potest dictum Innocentii, & Archidiaconi, & vide Collectar. in cap. Cum sit ars, num. 3. infra de arat.

148 & quali. Presbyter autem factis est ut sciat Canones Penitenciales, cap. Nulli, iuncta gloss. antea 38. dist. secundum Innoc. & Compottell. Sed rextus in cap. Quia ipse, ea dist. commemorat alia plura, quæ Presbyterum scire oportet ultra Canones penitenciales, videlicet librum Sacramentorum, id est Missale, ut ibi exponit gloss. & Præposit. n. 3. & hic n. 9. Lectorium, Antiphonarum, Baptisterium, Computum, Psalterium, Homilias per anni circulum Dominicis, & lingulis festivitatis aptas. Quod si unum defuerit, Sacerdotis nomen vix in eo consistat, ut ibi legitur.

Sed hodie ex decreto Concilii Tridentini, c. 14. sess. 23. ad Presbyteratus ordinem assumi debent qui ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda Sacramenta diligentè examine procedente idonei comprobentur.

151 Et tunc hoc decreto arbitror hodie non procedere quod dicit hic Innoc. parum scientes promovendi posse si sint doctes, id est apti ad discendum, saltem dispensative, & ex magna causa, ut declarat Holt num. 13. vers. Si autem sit parum scienti, & Abb. num. 4. col. 3. Parum autem scientes. Eremi Episcopi contra hoc decretum Concilii dispensare non possunt, etiam ex magna causâ, ut probavi latissime, in cap. fin. infra de sit. Presbyter.

Unde sacra Congregatio Concilii etiam in locis, ubi maxima est Sacerdotum inopia, nunquam censuit ignaros posse promovendi ad sacros licet iam promoti ad Presbyteratum, censuræ conferri posse Parochiales Ecclesias, quando literatores inveniri non possunt, ut dixi in c. Quæritur, n. 18. infra de arat. & quali.

153 Diaconi autem, & Subdiaconi sunt ordinandi, qui litteris, & iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi sunt, ut habetur, in cap. 12. sess. 23. eisdem Concilii.

154 Denum ad minores ordines promovendi sunt qui saltem linguam Latinam intelligant, ut in cap. 1. eisdem sessum. Et prima tonsura non sunt iniciandi, qui fidei rudimenta edoceri non fuerint, quique legere, & scribere nesciant, ut eadem sess. cap. 4.

- 1 De can. an sit major Archidiacono, vel de converso.
- 2 Beneficium omne curatum habet annexum ordinem Presbyteratus.
- 3 Et quid si cura sit parochialis, remissive.
- 4 Dignitates non curate, de iure communi non requirunt annum viginti annorum inchoatum; Concilio Tridentino vigintiannum secundum completum.
- 5 Beneficium curatum, & parochiale Ecclesie an, & in quibus differant, & n. seq.
- 6 Parochialis Ecclesia proprie quoad curam, & n. 9.
- 7 Beneficium in Ecclesia aliud est, quam beneficium Ecclesie.
- 8 Dignitas Ecclesie unica non comprehenditur in literis expeditis de Dignitate in Ecclesia.
- 9 Beneficium dicitur curatum etiam ratione iurisdictionis in foro concensu.
- 10 Ordo dignitatis vel beneficii annexus non requiritur in ipso actu promotionis, sed sufficit appetitum.
- 11 Nisi annexus factus sit respectu alius.
- 12 Beneficia sacerdotalia respectu aptitudinis non exigunt aetatem ad Sacerdotium requisitam in actu elevationis, nisi sint dignitates, vel beneficia curata.
- 13 Beneficium ante late sumpto vocabulo potest appellari officium.
- 14 Appellatio contra Canones non valet.
- 15 Ordinem Presbyteratus dignitatis vel beneficii curato, aut parochiali annexum non suscipiens an sit ipso iure beneficio privatus, vel privatum per sententiam, & n. seq. usque in finem. Quod ex hoc §. Antiqua, n. 18.
- Et quid ex c. Licet Canon. de elect. in 6. n. 19.
- Et quid ex c. Statutum. eod. tit. & lib. n. 22.
- Et quid ex Concilio Constantensi, n. 23.
- Et quid ex Concilio Tridentino, n. 35.
- 16 Pena in falso negativæ per negligentiam non incurritur, nisi præcedat monitum.
- 17 Sententia privationis contra beneficium non promovetur sufficere sine iure solemnitate.
- 18 Parochiales que sunt Dignitates, vel personatus licet non sint Collegiata, non comprehenduntur in c. Licet Canon. de elect. in 6.
- 19 Priores, vel Decani rurales, quorum Ecclesie sunt Curate, & non Collegiata, non sunt ipso iure privati ex eo quod infra annum promoti non fuerint ad Sacerdotium.
- 20 Collegiata etiam parochiales obtinent infra annum non promoti ad ordinem Presbyteratus non esse privati ipso iure, sed privatum monitione præmissa, & n. seq. usque ad n. 35.
- 21 Constantiensis Can. de constit. actio de non promotu ad ordines beneficio annexæ referitur.
- 22 Expenitur, & n. seq. usque in finem.
- 23 Præpositus Ecclesie, quæ est Dignitas principalis, & Collegiata cum iurisdictione spirituali, & temporalis an ex Concilio Constantensi sit privatus eadem sess. cap. 4.

150